Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

Cer cu stele în plină zi

Aveţi nervi solizi?

Submarinul se reprofilează

Pardesiu în carouri, desen foarte la modă toamna aceasta, creat de artiştii Casei de modă din Leningrad

(Citiţi în pag. 12-a: „Preludii autumnale")

Trebuie scurtată istoria omenirii?

Palatul sporturilor din Alma-Ata

(Citiţi în pag. 3-a: „Prin Alma-Ata")

De la „pilulele de fier" la o sănătate de fier

ANUL XXII

37

(1122)

16 sept. 1966

12 pagini, 1 leu

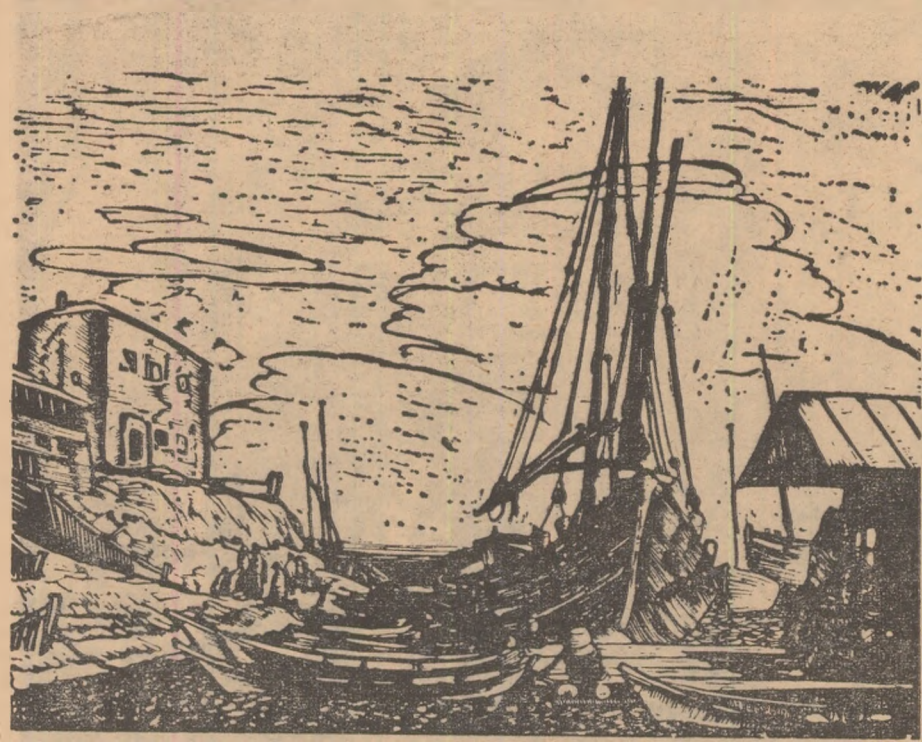

A. Kravcenko — *Volga. Pe țărm* (Gravură în lemn)

PROZĂ

Casa bătrînului Pimen

Nu era un bunic de basm ca „bunicul Krîlov" sau „bunicul Andersen", de pildă, ci un bunic autentic, dar nu de sînge, ci vitreg.

— Mamă, de ce are Andriușa doi bunici și noi numai unul? Îmi aduc aminte de întrebare, dar nu și de răspuns. De altfel, e mai mult ca sigur că n-am auzit niciodată un răspuns, pentru că dacă mama ne-ar fi spus adevărul, el ar fi sunat așa: „Pentru că tatăl meu și bunicul vostru, Alexandr Danilovici Mein, care e un om generos și drept, nu poate să nu iubească sau în orice caz să nu mîngîie și să nu aducă daruri și lui Andriușa, care e un copil străin, la fel ca nepoților adevărați. În timp ce bunicul lui Andriușa, aspru și foarte bătrîn, nu poate să-l iubească decît pe nepotul lui". Așa se face că Andriușa avea „doi bunici", iar Asea și cu mine unul singur.

Bunicul nostru era mai bun. Ne aducea banane și alte bunătăți. Bunicul Ilovaiski aducea numai aur și numai pentru Andriușa, dîndu-i-l drept în mînă — și chiar, oarecum, peste mînă — fără un cuvînt și fără o privire, și numai de ziua lui de naștere sau de Crăciun. Mama lua imediat monezile de aur de la Andriușa. „Avgusta Ivanovna, spală-i mîinile lui Andriușa!" — „Monezile sînt pline de microbi!" — „Nu există bani curați!" (Și așa a rămas pentru noi copiii: banii sînt murdari). Încît darurile pe care le făcea bunicul Ilovaiski lui Andriușa nu numai că nu erau o bucurie, ci de-a dreptul o murdărie. Monezile erau aruncate într-o pușculiță separată, a lui „Ilovaiski", și nimeni nu-și mai aducea aminte de ele pînă la următoarea sărbătoare. (Într-o prea frumoasă zi pușculița a dispărut, cu monezile de aur adunate timp de zece ani și dacă cuiva i-a părut rău după ele, apoi aceela n-a fost, în nici un caz, Andriușa. Aurul era pentru noi, din fragedă copilărie, nu numai un lucru murdar, ci și un lucru de nimic.)

Bunicul nostru venea după noi cu trăsura lui și ne ducea la Petrovsk-Razumovski. Bunicul lui Andriușa nu ne scotea nici o dată la plimbare cu trăsura, pentru că și el mergea totdeauna pe jos. De aceea a și trăit atît de mult. Bunicul nostru ne aducea din străinătate tot felul de jucării. Așa, de pildă, lui Andriușa i-a adus ultima dată de la Karlsbad un băiețaș care se cățăra pe pereți. Pentru bunicul Ilovaiski nici Andriușa în persoană, făptură vie, n-ar fi avut voie să facă așa ceva.

După vizitele lui, casa noastră veche șuera și șușotea din toate colțurile: „Milionarul" (dădaca), — „Millionär" (bona din regiunile baltice), „Șu-șu-șu — Andrjuscha — Andriusecika — reicher Erbe — moștenitorul cel bogat..." Pentru noi, copii de șapte, patru și doi ani, aceste vorbe n-aveau nici un sens, ci erau un fel de magie, ca și persoana bunicului Ilovaiski așezat într-un scaun vienez în mijlocul sufrageriei, cu o șubă uriașă, pînă la pămînt, pe care de multe ori n-o dezbrăca din pricina frigului din camerele de jos, pe care el îl cunoștea prea bine, întrucît casa fusese a lui și o dăduse ca zestre fiicei lui, Varvara Dimitrievna, cînd se căsătorise cu tatăl nostru. Bunicul Ilovaiski nu trecea niciodată dincolo de sufragerie și nu se așeza nicicînd pe divanul verde; se fixa totdeauna pe scaunul gol din mijlocul parchetului neacoperit, ca pe o insulă. Împungînd aerul cu vorbele lui, întreba: „Asta cine-i, Marina sau Asea?" „Asea". „Aha!" În glasul lui nu era nici duioșie, nici mirare. Nimic. Dar nici noi nu-l luam în seamă și nici măcar nu ne era frică de el. Știam că n-are grija noastră. Copii de doi, patru și șapte ani, știam că nu existam pentru el. Și îl priveam la fel de degajat și de liniștiți ca pe monumentul lui Pușkin de pe bulevardul Tverski. Singura impresie pe care o făcea, ca de altfel orice monument, era aceea a unei rigidități deloc înspăimîntătoare, care dispărea o dată cu scîrțîitul ușii de la intrare. Dacă bunicul Ilovaiski n-ar mai fi plecat niciodată, și noi am fi rămas nemișcați pe vecie.

Marina Țvetaeva

ISTORIE LITERARĂ

Literatura rusă și literatura occidentală

Istoriografia literară sovietică a acumulat, în cursul anilor, multe studii consacrate raporturilor dintre literatura rusă și literatura occidentală. Numele lui Victor Jirmunski, Mihail Alexeev, Boris Tomașevski sau Anatoli Vinogradov, sînt strîns legate de cercetările efectuate în această direcție. Recent, Vasili Kuleșov, profesor la Universitatea din Moscova, a îmbogățit cu o nouă lucrare domeniul de cercetare amintit. Cartea lui: „Relațiile literare dintre Rusia și Europa occidentală în secolul al XIX-lea (prima jumătate)" tinde să lumineze sistemul de influențe literare evidențiat de operele scriitorilor din Rusia și Europa occidentală, mai precis din Franța, Anglia și Germania.

În lucrarea lui, Kuleșov se oprește, deopotrivă, asupra influenței exercitate de literatura occidentală asupra perioadei de formare a romantismului și realismului rus, ca și asupra ecourilor stîrnite de literatura rusă în occident.

Autorul consideră că informațiile despre literatura occidentală încep să pătrundă în Rusia cu regularitate o dată cu apariția revistei lui Karamzin „Vestnik Evropi", în anul 1802. Concomitent, devin foarte populare în Rusia în primele două decenii ale secolului trecut revistele „Mercure de France" și „La Minerve francaise", a lui Benjamin Constant.

Kuleșov amintește, într-unul din capitolele cărții, de conferința ținută la Paris, în 1804, de către poetul decembrist Wilhelm Küchelbäker despre literatura și limba rusă. Mai tîrziu, această acțiune de informare a fost continuată cu ocazia repetatelor călătorii peste hotare făcute de Nikolai și Alexandr Turghenev, Serghei Sobalevski și alții.

Traducerile lui Jukovski sînt considerate de Kuleșov drept primul contact direct între scriitorii ruși și occidentali. În continuare, el analizează opera din tinerețe a lui Lermontov, care vădește influența lui Schiller, Byron și Hugo și operele unor scriitori minori, ca Alexandr Bestujev, Nikolai Polevoi și alții, imitatori ai lui Walter Scott sau Vladimir Odoevski.

Un moment important din dezvoltarea romantismului rus l-a constituit influența exercitată de opera doamnei de Staël asupra scriitorilor ruși. Referindu-se la Gogol, Kuleșov îi enumeră — printre predecesorii ruși ai operei satirice a acestuia pe Cantemir, Fonvizin, Novikov și Krîlov, iar ca predecesori străini îndeosebi pe Hoffman.

În ce privește cunoașterea literaturii ruse în occident, Kuleșov este de acord că momentul cel mai important este apariția în 1886 a lucrării lui Melchior de Vogüé: „Romanul rus". Dar literatura rusă și-a făcut loc în conștiința occidentală cu mult înainte, încă în prima jumătate a secolului al XIX-lea și mai ales după războiul din 1812. Atunci au publicat John Bowring prima antologie de literatură rusă în limba engleză, von der Borg în limba germană, Duprè de Saint-Moure (1823) și Heguin de Guerle (1827) în limba franceză. Aceste antologii au fost urmate, mai ales în Franța, de o serie de comentarii critice asupra literaturii ruse apărute sub semnătura lui Loeve Veimars, Louis Viardot, Prosper Mérimée, Sainte-Beuve și alții.

EDITORIALE

Noi apariții

Opera lui Apolon Grigoriev

Editura „Literatura" va publica un volum de „Critică literară", reunind opera lui Apolon Grigoriev (1822—1864) care a deținut rubrica de critică literară la ziarul „Moskvitianin" și mai apoi la revistele „Vremia" și „Epoha" ale lui Feodor și Mihail Dostoevski.

Culegerea va cuprinde articole de Grigoriev despre comedia lui Griboedov „Prea multă minte strică", despre romanul lui Turghenev „Un cuib de nobili", despre piesa „Furtuna" a lui Ostrovski, precum și studiile „Privire asupra literaturii ruse de la moartea lui Pușkin", „Realismul și idealismul în literatura noastră" etc.

Nikolai Zaboloțki: „Poeme"

În colecția „Biblioteca poetului" a apărut un nou volum de versuri din lirica lui Nikolai Zaboloțki, al doilea de la moartea lui (1958).

Opera lui Zaboloțki și-a cucerit un loc de cinste în lirica sovietică de abia în ultimii ani de viață ai poetului care, după propria-i expresie, abia atunci a devenit „un poet cunoscut, deși n-a fost iubit și n-a fost înțeles de toți".

Creația lui Zaboloțki a cunoscut o evoluție continuă. El și-a reînnoit mereu mijloacele de expresie și sursele de inspirație, cu toate că gîndirea lui artistică a fost în permanență atrasă de dialogul dintre om și natură, cu încercarea perseverentă de a defini locul omului în Univers.

O monografie utilă

Editura „Nauka" a publicat o mare lucrare monografică, întitulată „Contribuții la istoria periodicelor sovietice dintre 1917 și 1932".

Un amplu studiu introductiv se ocupă de publicistica sovietică din primii ani ai Revoluției și din deceniul imediat următor. Capitole speciale sînt consacrate celor mai reprezentative reviste ale epocii. „Krasnaia Nov", „Peciat i Revoluția", „Na postu", „Lef" etc.

Civilizația Novgorodului

Novgorod, oraș cu o vechime de unsprezece secole, este leagănul culturii medievale ruse și de aceea nu-i de mirare că arheologii își îndreaptă mereu privirile spre el. O expediție condusă de profesorul Artemi Artikovski a descoperit, în 1951, cîteva manuscrise pe coajă de mesteacăn, care proiectează noi lumini asupra civilizației novgorodiene de odinioară.

Manuscrisele au reținut pentru posteritate numeroase aspecte semnificative pentru viața orașului în perioada feudală, cum ar fi, de pildă, o jalbă și alte însemnări de afaceri, o listă de prestații manuale, un testament, o scrisoare de gaj, precum și cîteva scrieri literare. S-au găsit, de asemenea, numeroase „caiete" de școală, din care unul este împestrițat cu multe desene. Manuscrisele pe coajă de mesteacăn dovedesc un viu schimb de scrisori între meșteșugarii timpului și clienții lor, iar unul din ele cuprinde chiar o scrisoare de dragoste.

Pe baza acestor manuscrise, o lucrare intitulată „Ți-am trimis o scrisoare pe coajă de mesteacăn" încearcă să reconstituie viața cotidiană a Novgorodului de pe vremuri. Autorul, Valentin Ianin, a participat la expediția arheologică amintită și paginile consacrate acesteia amintesc de un bun roman de aventuri. În continuare, el își invită cititorii la o plimbare pe străzile Novgorodului din veacurile XIII și XIV.

MEMORII

Amintirea lui Mihail Kolțov

Un volum alcătuit din treizeci și șapte de mărturii ale unor scriitori și ziariști care l-au cunoscut încearcă să contureze îndeaproape personalitatea lui Mihail Kolțov, pe care Kornei Cukovski l-a considerat drept „cel mai mare ziarist al epocii". Într-adevăr, cu pana lui vioaie, plină de pasiune pentru adevăr, cu autentica lui cultură, Kolțov a conferit profesiunii o adevărată noblețe a spiritului. De la foiletoanele lui pe teme inspirate din viața de fiecare zi, la relatările despre procesul lui Dimitrov și la „Jurnalul spaniol" al războiului civil din Spania, ziaristul Kolțov a fost mereu prezent în actualitatea cea mai arzătoare.

Dintre „poruncile" ce-i călăuzeau activitatea și de care amintește Tatiana Tess, în volumul amintit, aceea care îi era cea mai aproape se referă la cultură și a fost formulată de Kolțov așa: „Să știi întotdeauna de cel puțin zece ori mai mult despre subiectul pe care îl ataci decît va apărea în articolul respectiv".

Boris Agapov remarcă o altă calitate a articolelor lui Kolțov și anume arta de a folosi cuvîntul propriu și detaliul artistic. Kolțov era un adversar hotărît al epitetelor sforăitoare și al comparațiilor „frumoase". Mulțumită culturii și talentului său el știa să sublinieze sensul general al faptelor celor mai obișnuite.

Cele mai bune calități ale publicistului au fost întrunite însă, se pare, în „Jurnalul spaniol". „Jurnalul spaniol", „scriau A. Tolstoi și A. Fadeev, ni-l arată pe Kolțov ca un artist matur și original. „Jurnalul spaniol" este o carte mare, plină de pasiune, de bărbăție și de poezie".

În afară de corespondențele sale de la procesul lui Gheorghi Dimitrov, la care a asistat de la prima și pînă la ultima ședință, Kolțov a fost unul din inițiatorii faimoasei „Cărți brune", care a prezentat lumii un tablou veridic al stăpînilor de lucruri din Reich-ul hitlerist. După cum a fost, de asemenea, unul dintre organizatorii Congreselor oamenilor de cultură de la Paris (1936) și de la Madrid (1937).

Mihail Kolțov rămîne un exemplu veșnic viu pentru publicistica sovietică.

actualitatea

MERIDIANE SOVIETICE

Prin Alma-Ata

După cinci ore de zbor fără escală, peste cîmpii şi fluvii, peste lanuri cultivate şi peste păduri de mesteceni, peste munţii Ural, peste Colinele kazahe din jurul oraşului Karaganda, peste lacul Balhaş, înconjurat de nisipuri şi hrănit de apa unor rîuri şerpuind printre dune, avionul ne aşează lin pe aeroportul de la Alma-Ata, capitala R.S.S. Kazahe. Am avut îndestulă vreme să ne gîndim şi să depănăm în minte tot ce ştiam despre acest colţ de lume din inima Asiei. O călăuză spirituală ni-i „Abai", romanul-epopee al lui Muhtar Auezov, tradus şi în limba română.

După aterizare, cîteva minute, ne stăpîneşte un sentiment ciudat: păşim pe pămînt solid, dar parcă tot mai plutim încă. Oamenii însă ne întîmpină zîmbind prieteneşte. Ne urează bun venit. Ne strîng mîinile. Cîţiva au fost prin România. Şi ne fac plăcerea de a rosti cuvinte şi nume româneşti.

Din avion ori de pe munţii din jur, Alma-Ata pare un parc uriaş în care mestecenii, ulmii şi plopii piramidali se întrec în înălţime şi dau oraşului o personalitate deosebită, originală. Oamenii aceştia de la poalele munţilor Ala-Tau „cei colorati", cu zăpezi eterne şi de la marginea pustei flămînde cu încremenite şi seci dune de nisip au un adevărat cult pentru verdeaţă şi pentru apă. Le simţi marea bucurie din priviri cînd îţi arată spaţiile verzi ale oraşului şi cînd te îndeamnă să asculţi susurul şuvoiului limpede care saltă prin jgheaburile din lungul rigolelor, cîtu-i strada şi trotuarul de lung. Alma-Ata, „tatăl merilor", e un oraş nou, aşezat într-o regiune pitorească şi bogată: o adevărată „gură de rai" cum ne spunea, din Moscova, scriitorul Andronikov. Livezile de meri încărcaţi de rod îl înconjoară dinspre toate punctele cardinale. Au pătruns şi în oraş, expunînd fructele, pe crengi plecate, ca nişte uriaşe rubine brumate, ori ca nişte bulzuri de aur spălat în văzduhul îndeobşte senin şi-n soarele destul de fierbinte, amintind augustul Bărăganului nostru. Acum o sută de ani aici era doar un fort şi o închisoare ţaristă. Acum o jumătate de veac se aliniau doar nişte bulevarde largi, geometric trasate şi insistent plantate, nişte căsuţe modeste şi o catedrală mare, albă, construită în întregime din lemn, rezistentă la un cutremur pustiitor din preajma primului război mondial şi, din pricina asta, obiectiv de cult pentru neofiţi şi superstiţioşi. Azi, Alma-Ata este un mare şi modern oraş în rapidă devenire. Întreprinderile industriale îşi trimit coşurile spre cer, concurînd cu turnul de televiziune amplasat aproape în mijlocul oraşului. Teatrul de operă şi universitatea se întrec în originalitatea stilului arhitectonic cu hotelurile, cu magazinele şi cu blocurile de locuit. Cartierele noi degajă un aer intim, apropiat, comunicativ; în construcţia lor se îmbină linia modernă, de esenţă aproape universală în epoca noastră, cu discretele ornamente în ocru, stilizate după modelele aplicate în arta covoarelor kazahe.

Bulevardele, largi şi drepte, geometrizează oraşul în cvartale egale. Magistrala principală, Prospekt Abai, porneşte de la scuarul unde se înalţă statuia monumentală a poetului naţional Abai Kunanbaev şi se lansează, pe o distanţă de 12 km, pînă în cartierele noi, unde pliscurile metalice ale macaralelor rînduiesc cu grijă plăcile prefabricate spre noi şi noi etaje. Pretutindeni, o preocupare stăruitoare, eroică aproape, de a îmbina frumosul cu utilul. Pretutindeni, grija ca oraşul să-şi păstreze originalitatea, să-şi definitiveze personalitatea. Chiar micile bazine, în serie, cu fundul mozaicat şi cu peştişori colorati, săgetînd undele, din una dintre grădinile publice, nu numai că răcoresc atmosfera de caniculă ci constituie şi o interesantă metodă de împodobire. Acolo unde natura-i vitregă şi violentă, acolo unde o uriaşă viitură pornită, acum cîteva veri, din munţii Tian-Şan a astupat lacul glaciar Issîk-Kul, locul de odihnă al almaatenilor, acolo unde mişcările tectonice tulbură prea adesea tihna vieţii, oamenii se străduiesc, din răsputeri, să înfrunte şi să biruie natura. S-o domolească. Să-i neutralizeze capriciile.

Şi aceşti oameni care, pînă la revoluţia socialistă, au rătăcit, nomazi, cu turmele prin pustă şi prin munţi, care abia acum patruzeci de ani deschideau un teatru în limba naţională, servindu-se drept scenă de o iurtă de pîslă decupată în două, aceşti oameni harnici, serioşi, dîrzi, îndemînateci, cu inimă fierbinte şi minte deschisă, au azi academie de ştiinţe, universităţi, teatre, studiou de filme cunoscut în întreaga lume, savanţi şi poeţi, artişti şi cîntăreţi de valoare mondială.

Cred că o vizită la muzeul de literatură, în casa memorială a scriitorului Muhtar Auezov, cuprinde, în imagini şi în esenţă, toată această scurtă dar impresionantă istorie a poporului kazah. Rapsozii populari, ca de pildă, Gatula Tukai sau Djambul Djabaev, ori oameni de cultură, ca Şokan Veliharov, prieten cu Dostoevski şi chiar Muhtar Auezov, cel mai mare scriitor kazah din epoca socialistă (a murit în 1961 şi a fost cinstit cu premiul Lenin), toţi s-au născut în iurte de pîslă şi au învăţat meşteşugul zicerii versurilor acompaniaţi de dombra în două strune. Viaţa şi creaţia artistică a lui Muhtar Auezov sintetizează parcă viaţa şi creaţia poporului kazah şi-i simbolizează parcă însuşi sensul istoric.

Acasă, m-am apucat să recitesc „Abai", romanul-epopee al unui rapsod popular şi al unui popor nou, din epoca socialistă. Şi mă bucur nespus că, în intima sală de spectacole din curtea casei lui Muhtar Auezov, s-a ţinut, de curînd, o serată literară Eminescu. Şi se va ţine, de bună seamă, în curînd, şi o serată George Coşbuc.

Dumitru Almaş

EXPOZIŢII

1000 de firme străine la Moscova

În ultima sută de ani productivitatea muncii inginerilor şi tehnicienilor a sporit de aproape opt ori mai încet decît a muncitorilor industriali. Astăzi, însă, această stare de lucruri cunoaşte o schimbare fundamentală; în sfera conducerii economice a fost introdusă o organizare ştiinţifică a muncii care se întemeiază pe o bază materială alcătuită din tot felul de aparate şi instalaţii, culminînd cu instalaţii de televiziune industrială şi calculatoare electronice.

În Uniunea Sovietică, unde numărul intelectualilor a sporit în ultimii 37 de ani de aproape zece ori şi depăşeşte cifra de 25 de milioane, se acordă o deosebită atenţie tehnicii organizării muncii. O manifestare foarte recentă a acestui interes a fost organizarea la Moscova a expoziţiei internaţionale „Interorgtehnika-66" care s-a bucurat de participarea a 18 ţări şi circa 1 000 de firme de peste hotare.

Epoziţia a prezentat tot felul de sisteme şi complexe menite să economisească timpul atît de preţios şi să uşureze munca. Ea a stîrnit interesul reprezentanţilor a tot felul de îndeletniciri: contabili, vînzători şi directori de întreprinderi, dactilografe şi oameni de ştiinţă care s-au oprit îndelung în faţa unor exponate ca dictafoanele, aparatele rapide de copiat şi multiplicat, aparatele pentru microfotocopii, dispozitivele de datat actele, televizoarele industriale etc.

Sectorul sovietic al expoziţiei a fost, cum era şi firesc, cel mai bogat reprezentat. Dar din mulţimea de exponate ne vom opri doar la două. Primul este un sistem pentru comanda operativă a producţiei de serie mică, realizat de Institutul central de cercetare şi proiectare în domeniul organizării activităţii de conducere. Calculele preliminare făcute pentru Uzina de linii automate din Minsk au arătat că acest sistem permite realizarea unor economii anuale de 170.000 de ruble. Un alt exponat care a reţinut atenţia vizitatorilor a fost sistemul „Poisk", un emiţător cu vaste posibilităţi de aplicare. Printr-o simplă apăsare pe o clapă se poate stabili legătura cu orice abonat de pe un teritoriu de 0,8 hectare. Sistemul îşi va găsi utilizarea în întreprinderi, instituţii, marile magazine, spitale.

Dintre participanţii străini amintim firma „Olivetti", care a expus maşini de scris, utilaj poligrafic şi aparate de comunicaţie, complexe de utilaje pentru şcoli, birouri turistice, poşte, bănci, birouri de proiectări etc. O serie de întreprinderi din Republica Democrată Germană au expus maşini de calculat automate cu volum mic, maşini de scris electrice automate, maşini poligrafice.

În încheiere, menţionăm că „Interorgtehnika" a fost şi un bun prilej de tranzacţii comerciale.

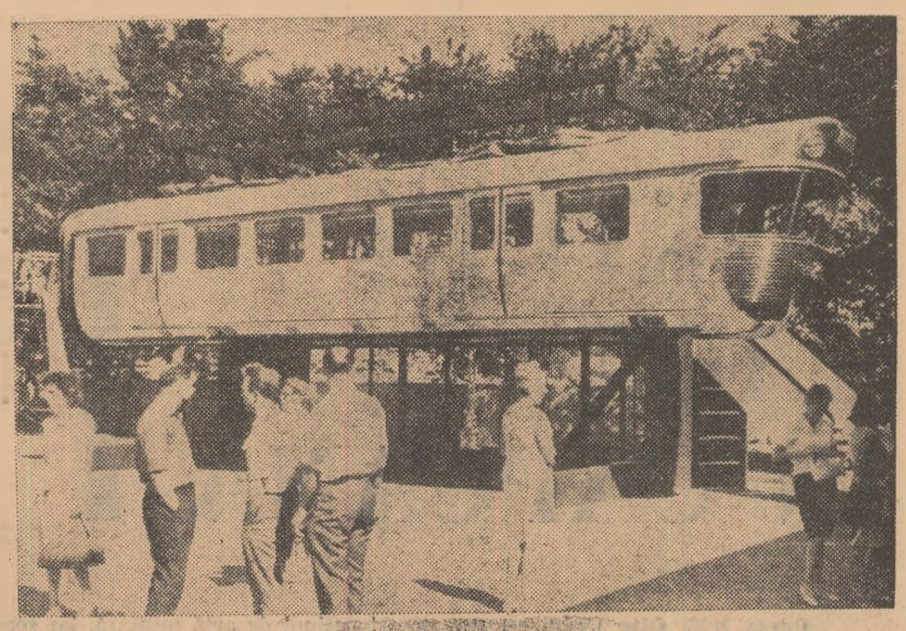

Vizitatorii Expoziţiei realizărilor economiei naţionale de la Moscova întîrzie mai mult în faţa acestui vagon pentru tren monorai construit de A. S. Iakovlev.

Televizorul tinerilor căsătoriţi

MERCEOLOGIE

Vă rugăm să verificaţi...

„Vă rugăm să determinaţi umiditatea zahărului pe care l-am achiziţionat de la biroul „Rosbakaleia" din Moscova. Directorul brutăriei nr. 4". „Vă rugăm să faceţi analiza mostrei de stafide pe care v-o trimitem. Vostokintorg. (Organizaţie pentru comerţ cu ţările din Orient. N.R.) Moscova". „Petrolierul „Lawrence" vă roagă să stabiliţi calitatea 2—etilhexanului primit din Italia"... Şi conţinutul telegramelor de acest fel ar putea continua pe multe pagini.

Cui sînt adresate aceste rugăminţi? Cine se ocupă de rezolvarea unor astfel de cereri? Răspunsul indică o adresă precisă: Laboratorul central de arbitraj de pe lîngă Camera de comerţ unională. Este o întreprindere tînără, înfiinţată anul trecut cu scopul de a nu îngădui să ajungă pe piaţă şi în magazine produse de slabă calitate. Laboratorul primeşte spre control tot felul de mărfuri: încălţăminte, ţesături, jucării, conserve, condimente, vinuri, tricotaje etc. Toate sînt supuse unui examen minuţios sau degustării.

Secţia de chimie a laboratorului este înzestrată cu tot felul de aparate, cum este maşina cu care se stabileşte rezistenţa oricărui obiect — de la sfoara de undiţă pînă la odgon, aparatul pentru determinarea friabilităţii şi rezistenţei cauciucului la temperaturi joase şi multe altele. Tot în acest laborator se face analiza chimică a produselor cosmetice şi de parfumerie. Nu de mult, la cererea a două firme italiene, secţia a făcut probe de umiditate şi rezistenţă a unui colorant vegetal.

La secţia alimentară se primesc pentru analiză bacteriologică conserve şi alte produse comestibile şi sînt supuse unui sever control mărfurile exotice propuse pentru cumpărare de diferite firme străine. Cafeaua şi condimentele sînt contractate numai după ce şi-a dat avizul laboratorul central de arbitraj. Cînd avizul colaboratorilor secţiei nu este unanim, sînt invitaţi pentru degustare şi reprezentanţi ai organizaţiei sovietice de comerţ exterior „Prodintorg", reprezentanţi ai inspecţiilor de calitate orăşeneşti sau unionale şi ai uzinei furnizoare.

Laboratorul mai are însă şi multe secţii, precum şi o „Cameră de mostre", în care sînt păstrate eşantioanele din toate produsele primite spre examinare: sticle cu vin, cutii cu condimente, ceai, cacao, bomboane, produse de larg consum şi altele.

AGROTEHNICĂ

Nimic nu se pierde

Bumbacul îl însoţeşte pe om de la începuturile istoriei. Cele mai vechi ţesături de bumbac au fost găsite în ruinele oraşelor din valea fluviului Indus şi datează de vreo 5 000 de ani. Herodot pomeneşte despre nişte „pomi" cultivaţi în Persia pe cîmp, care „dau o lînă albă, mult mai fină şi moale decît a animalelor".

Astăzi, bumbacul este o materie primă de mare valoare pentru multe industrii. Nu există nici o parte a plantei care să nu fie folosită. Dintr-o tonă de bumbac brut se obţin 3 000 de metri de ţesături, 100—115 kg. de ulei, 200—250 kg. de turte, 30 kg de săpun. Dar fibrele servesc şi la fabricarea pînzei pentru anvelope, mătăsii artificiale, fetrului, lacurilor şi materialelor plastice. Tulpinile furnizează alcool etilic, celuloză şi hîrtie, iar frunzele acid citric şi malic.

O plantă atît de darnică merită deci toată atenţia. Aceasta i-a fost acordată în Uniunea Sovietică care, pe plan mondial, ocupă al doilea loc în privinţa producţiei globale şi locul întîi la productivitate, recoltînd, în medie, 715 kg de fibre la hectar. La NIHI (Institutul de cercetări ştiinţifice pentru cultura bumbacului) se lucrează febril zi şi noapte. Hidrotehnicienii studiază problema ploii artificiale şi a dirijării norilor peste regiunile de stepă, metode uitate din antichitate, aprovizionarea subterană cu apă, irigarea. Tot acolo s-au creat varietăţi de bumbac care dau 200 capsule pe tufă, în locul celor 30 obţinute în mod obişnuit, iar în ultimii cîţiva ani se cercetează mutante obţinute prin iradiere, care să producă capsule mai mari şi să se coacă totuşi suficient de devreme pentru a fi cultivate în regiuni mai temperate.

Credite importante au fost şi sînt alocate pentru irigare. Datorită lucrărilor hidrotehnice realizate, în cursul septenalului au fost date în folosinţă 330 000 ha. Stepa Flămîndă a ajuns o regiune producătoare de bumbac. În noul cincinal, investiţiile destinate ameliorării vor creşte de trei ori şi jumătate, depăşind 1 600 000 000 de ruble. Suprafaţa terenurilor irigate se va dubla. Pe Narîn, Circik, Sîr-Daria vor apărea imense bazine de acumulare; la Cearvakskaia unul de două miliarde de metri cubi, la Andijan de 1 700 000 m³ etc. Vor intra în funcţiune noi canale, lucrări hidraulice şi staţii de pompare.

„HERR DOKTOR" CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele duc spre țărm (VIII)

reportaj

Odesa 1933. Otto Grün, secretarul Consulatului german din oraș, a făcut cîteva călătorii suspecte la Nijnelimansk, centru industrial care executa o comandă specială pentru flota militară sovietică. Alexei Karotin, Leonid Slavin și Kirill Rostovțev, lucrători ai serviciului de contrainformații sovietic, primesc misiunea să stabilească motivul deplasărilor lui Otto Grün. Și, din treaptă în treaptă, ei dau de firul unei afaceri complicate.

— Atunci, pentru moment, nu mai avem ce discuta. Mai întîi află și apoi o să ne întoarcem la Wehrmani.

Slavin nu veni să doarmă acasă. Obosit și somnoros, se ivi la hotel abia a doua zi spre seară și-mi relată ce văzuse la bibliotecă. După ce părăsise biblioteca, Slavin pornise pe urmele cetățeanului în uniformă militară, „îl condusese" pînă acasă unde rămăsese de veghe. Stătuse în post toată noaptea și a doua zi, dar individul nu ieșise din casă. Poate că Slavin ar fi rămas neclintit în preajma casei, dacă nu ar fi trecut pe lîngă el un lucrător de la secția orășenească a G.P.U., Grișa Lialko, care acceptase să-i țină locul. Era o scăpare de a mea: ar fi trebuit să-i dau un ajutor din prima clipă.

I-am telefonat deci lui Zaharian și m-am înțeles cu el să trimită pe cineva să-l înlocuiască pe Grișa. Iar a doua zi, după ce se va odihni, Slavin se va întoarce la post împreună cu un cekist din Nijnelimansk; nu voiam să-l smulg pe Kirill de la treaba lui.

— Of, inima îmi spune că nu trebuia să mă iau după lungan — rosti cu ciudă Slavin.

— Ba eu cred că n-ai greșit, urmărindu-l pe acesta: cum ai spus că-l cheamă? Sturm?

— Exact. Sturm. Ernst Ivanovici Sturm. Cu toate astea, Alexei Alexeici, puteți să-mi faceți ce vreți, dar am făcut rău c-am scăpat-o din ochi pe bătrînă.

— La urma urmei, ai putea s-o verifici și pe bătrînă. E un fleac. Află-i numele din registrul bibliotecii. Dar de ce te cramponezi de ea?

— De ce nu? Știți doar că există bătrîni și bătrîni.

— Bine, Slavin. Ți se pare suspectă băbuța asta... Atunci hai să...

— ...discutăm.

— Exact. Văd că ești în dilemă. Dacă nu e Sturm atunci este bătrîna. Dar Rita Lazenko a mai luat contact și cu altcineva.

— Vă referiți la Irina Osipovna?

— Cine-i Irina Osipovna?

— Bibliotecara.

— Ei da. Despre dînsa-i vorba.

— Bănuiala cade. Categoric.

— De ce așa de categoric? Irina Osipovna e tînără?

— E o femeie în vîrstă. Și bănuiala cade pentru că este o veche bolșevică. Din 1915. De altfel, e prietenă cu Xenia Vorobiova de la serviciul special al șantierului.

— Iartă-mă. Slavin. Dacă-i așa, ai dreptate. Dar să mergem mai departe. Rita a discutat cu bătrîna și cu Sturm. Dar cu fiecare altfel. I-a dat o carte de-a ei lui Sturm și nu bătrînei. Uite de ce sînt convins că poate subconștient l-ai ales pe Sturm.

— Dar nu vedeți că cu Sturm am ajuns în impas? Lunganul n-a ieșit din casă. După ce s-a întors de la bibliotecă, s-a dezbrăcat și a început să sape în grădină. Apoi s-a ferecat în casă și acolo a rămas. Cred că hibernează ca ursul.

— Să vedem ce s-o mai întîmpla de acum încolo. Pînă una alta, culcă-te!

Laureatul expozițiilor de flori

Ernst Ivanovici Sturm locuia într-o căsuță modestă cu singura lui fiică, Anna, o fată ștearsă, deșirată ca și tată-său. Lucra la o școală tehnică pedagogică, unde preda viitorilor învățători noțiuni de artă militară, iar seara, de două ori pe săptămînă, îi iniția în bazele tacticii pe premilitari la clubul „Osoviahim". Dis de dimineață, proaspăt ras și cu o ținută îngrijită, Ernst Ivanovici ieșea pe poartă, se suia în tramvai și se ducea la școală. Cu cinci minute înainte de a suna clopoțelul, cu o planșetă groasă prinsă cu o cureluță de umăr, se îndrepta spre cîmpul de instrucție spre a începe lecția.

Slavin a mai aflat că Ernst Ivanovici Sturm era înregistrat ca fost ofițer albgardist, locotenent în regimentul de fier alcătuit din germani al lui Wrangel. La vremea respectivă el se prezentase de bună voie la oficiul de înregistrare, își exprimase regretul și asigurase autoritățile că dorea sincer să-și răscumpere vina, aducînd servicii noii orînduiri. După verificare fusese trimis să lucreze în învățămînt ca specialist militar.

Desen de **A. Krîlov**

În timpul liber, putea fi văzut aproape mereu în grădinița din fața casei, dat fiind că era un grădinar pasionat. Marea lui pasiune erau lalelele. Prezenta la toate expozițiile din oraș niște lalele uriașe, neobișnuite. În fața standului lui Sturm vizitatorii rămîneau muți de admirație, iar juriul îi decerna de fiecare dată premiul întîi.

Specialistul militar din școlile tehnice citea mult, mai cu seamă iarna, cînd grădina murea ca să reînvie și mai frumoasă în primăvara viitoare. Bibliotecara Irina Osipovna îl socotea unul din cei mai eruditi abonați ai ei. Uneori, seara, Ernst Ivanovici ieșea, împreună cu fiica sa, din casă, încuia cu grijă ușa și pornea să se plimbe, o oră-două, prin parc. Anna Sturm era secretară la școala pedagogică, unde lucra și tatăl ei.

...În ziua de 23 iulie, la amiază, Serghei Ivanov telefonă și comunică că nu observase nimic suspect în preajma casei lui Sturm. În ajun, seara, Sturm se plimbase împreună cu fiica sa prin parc dar nu vorbise cu nimeni.

— Ei, Slavin, du-te și-i înlocuiește pe băieți.

...Slavin se înapoie abia a doua zi seara, foarte tîrziu. Era descurajat. Sturm nu ieșise o clipă din curte.

— Te-ai interesat de bătrînă?

— Da. Ați avut dreptate. E nevinovată.

— Ei, vezi! Dacă veriga următoare, după Rita, nu e Sturm, atunci am făcut o greșeală undeva. Povestește-mi încă o dată cum l-ai urmărit pe Sturm, dar amănunțit, fără să omiți nici un detaliu.

— De la bibliotecă a pornit pe stradă cu pas grăbit. Nu s-a oprit nicăieri. N-a vorbit cu nimeni. În preajma casei lui, în diagonală, este un pasaj cu cîțiva copaci bătrîni și bănci. M-am instalat acolo în așa fel încît să țin sub observație poarta și grădinița. Casa are o verandă care dă spre grădină. După zece minute, Sturm a ieșit în grădiniță și a început să trebăluiască pe lîngă flori.

Peste douăzeci de minute, a intrat în casă, dinspre stradă, o fată slabă, deșirată, care a ieșit apoi imediat în verandă și a strigat: „Tată, ești acasă?" — deși, proasta, vedea bine că taică-său uda florile. Sturm confirmă că era acasă. „De ce stai în grădină, continuă ea, mîncarea-i pe masă". Sturm-tatăl a răspuns că nu-i era încă foame, dar Sturm-fiica a obiectat că mîncarea o să se răcească, că o să trebuiască s-o încălzească din nou, dar n-o va putea face pentru că pleca chiar atunci la Lilia. Taică-său i-a răspuns că, într-adevăr, trebuia să se ducă neapărat la Lilia și își urmă supus fiica.

— Cine-i Lilia, ai aflat?

— De unde? Nu m-am dus după fată.

— Cum, a plecat de-acasă?

— Da. De ce vă miră? N-are voie să se ducă la o prietenă?

— Și tu ai rămas pe loc? — am întrebat, izbind furios cu pumnul în masă. — Să știi că asta-i greșeala noastră. Cum ai putut să faci o asemenea gafă?

— Alexei Alexeici, spuneți și dv., cum era să plec dacă lunganul rămăsese acasă?

Avea dreptate. Vinovat eram eu, că-l trimisesem singur să supravegheze. Nu avusese de ales. Trebuia să rămînă în preajma lui Sturm.

— Da, ai acționat totuși bine. Să încercăm acum să îndreptăm lucrurile.

— Credeți că fata a dus desenele?

— Se prea poate.

— Stați puțin! E adevărat că avea în mînă un pachet învelit în ziar. Părea să fie o carte.

— Atunci de ce taci? Și cum s-a întors? Cu mîna goală?

— Nu. Tot cu un pachet. Dar poate că era altul.

Acum principalul era să nu pierdem următoarea întîlnire a Ritei cu Sturm, care părea iminentă. A doua oară Slavin putea să descopere următoarea legătură a lui Ernst Ivanovici.

Așa încît Slavin deveni umbra Ritei, iar mie nu-mi rămăsese decît să aștept. Cum aveam, însă, impresia că timpul va trece mai repede dacă mă voi mișca și eu, am început să mă plimb prin oraș. Într-o zi am simțit astfel dorința să vizitez parcul unde se aflau niște terenuri de tenis. Și deodată m-a cuprins dorința de a-mi aminti de tinerețe. Pe vremea cînd eram elev jucam destul de bine tenis. Dar de unde să iau rachetă și mingi? Tocmai cînd ieșeam pe ușa hotelului, mi s-a ivit însă în față Kirill.

— Noutăți, Alexei Alexeici. N-ați vrea să ne întoarcem?

— Dă-i drumul!

— Cu inspectorul de la Asigurările sociale nu s-a petrecut deocamdată nimic interesant. N-a locuit niciodată pe Bolșaia Morskaia. Face impresia că de o sută de ani stă în același loc. Înainte de Revoluție a lucrat la filiala din sudul Rusiei a Asociației de asigurări „Rossia".

— Pentru asta m-ai întors din drum?

— În schimb, celălalt Wehrman, Gheorghi Karlovici, a fost în armata albilor.

— Ofițer?

— Stabs-kapitan *). De altfel, cum a izbucnit războiul s-a înrolat voluntar în armata țaristă. Era student la facultatea juridică din Novorossiisk.

— Voluntar?

— Da. A absolvit școala de sublocotenenți. A fost rănit de două ori.

— Carevasăzică așa stau lucrurile?

— Da. Cum a ieșit din spital a plecat în permisie la Odesa, dar imediat a început războiul civil și a fost mobilizat de albgardiști. Toate astea figurează în formularul completat de el. Dar n-a luptat mult în armata albgardistă, pentru că a fost din nou rănit. Ai noștri au luat Odesa. Albii au izbutit să evacueze spitalul, dar Wehrman n-a mai plecat cu ei, ci a fugit la soția sa. Se căsătorise în timp ce era internat în spital.

— Înseamnă că a rămas pe loc din pricina nevestei?

— Probabil. Multă vreme după ce a fost rănit a șchiopătat. Sau poate că a simulat numai. În orice caz n-a mai luptat nici alături de albi, nici de roșii. Numai după războiul civil a slujit un an în Armata Roșie, la un comisariat militar. Iar o dată a comandat chiar un escadron, împotriva unor bandiți care se apropiaseră de Odesa. Apoi a fost demobilizat, a terminat facultatea și s-a stabilit la Nijnelimansk.

— Interesant, interesant. Și Sturm e fost ofițer. Ce zici, băiete, se formează, într-adevăr, un corp de ofițeri. Nu cumva aici o fi buba? Dar Gheorghi Karlovici al nostru n-a locuit totuși pe Bolșaia Morskaia?

— Se pare că nu.

— Bine Kirill. Ai descoperit un lucru important. De azi înainte să nu-l mai scapi din ochi pe jurisconsult.

— Am să fiu alter-ego-ul lui.

...În seara aceea am izbutit totuși să joc tenis. Partenerul meu era un bărbat înalt, cărunt, cu o ținută de ofițer în rezervă. Se mișca ușor și elegant pe teren. Pe scurt, juca excelent.

— Cine m-a bătut atît de bine? — am întrebat pe un suporter, în timp ce-mi strîngeam calabalîcul de pe teren.

Acesta mă privi uimit, ba chiar puțin compătimitor.

— Cum, nu-l cunoașteți pe campionul nostru? E Gheorghi Karlovici Wehrman...

A doua zi, seara, Slavin a dat buzna, triumfător, în cameră.

— Victorie, Alexei Alexeici!

— Lucrurile s-au repetat întocmai ca prima oară?

— În principiu da, dar cu unele mici variații. Dacă ați ști, Alexei Alexeici — adăugă apoi visător Slavin — ce drăguță e fetișcana asta. Zău, parcă-ți pare rău...

Slavin al nostru era incorigibil.

Rita o rugase pe Irina Osipovna să treacă pe numele ei un roman de Roland Dorgelès, pe care-l citise Sturm, iar acesta luase de la ea „Moartea unui erou" de Richard Aldington.

De data aceasta Slavin n-o scăpase din ochi pe Anna Sturm. Cînd o văzuse că pleacă de acasă, curînd după întoarcerea tatălui de la bibliotecă, cu un pachet de cărți sub braț, Slavin își lăsase ajutorul, pe Serghei Ivanov, în preajma casei lui Ernst Ivanovici și o urmărise pe fată, care intrase într-o casă cu două etaje.

*) *Grad intermediar între locotenent și căpitan (în armata țaristă).*

V.Ișimov și A. Lukin

(Va urma)

CINEMA

File de jurnal

Festivalul filmului românesc, organizat în U.R.S.S. cu ocazia lui 23 August, sărbătoarea națională a României, a prilejuit delegației noastre, — adică Francisc Munteanu, Carmen Stănescu, Ion Dichiseanu, Florin Piersic și subsemnata — o caldă întîlnire cu actori și spectatori sovietici.

Întîlnirea cu cei dintîi a început chiar în clădirea aerogării Șeremetievo — frumoasă construcție modernă din sticlă și beton — unde am fost întîmpinați cu fețe zîmbitoare și brațele pline de flori. Printre ei era, cum ne așteptam, Valentina Maliavina, nostalgică și dulce, cu surîsul ei mirat de copil, nerăbdătoare să-și revadă prietenii din echipa filmului „Tunelul".

Marga Barbu în rolul Aniței în filmul „Haiducii", prezentat în cadrul festivalului filmului românesc organizat în U.R.S.S.

Am pornit cu toții spre Moscova, lăsînd în urmă păduri de mesteceni, cu trunchiuri subțiratice ca niște lungi și zvelte picioare ale unei nevăzute herghelii de cai albi.

Am reîntîlnit cu plăcere orașul — statuile lui, instituțiile de artă și cultură și pur și simplu străzile. Pentru prima oară am vizitat la Kremlin cabinetul de lucru și locuința lui Lenin, care m-au impresionat prin simplitatea lor. O bibliotecă vastă, cuprinzînd volume în șapte-opt limbi străine, întregește foarte frumos decorul extrem de modest.

Întîlnirea cu publicul moscovit a avut loc într-un cadru festiv, la noul și elegantul cinematograf „Rossia", unde a fost programată gala filmului românesc. Începutul l-a făcut „Tunelul", prima coproducție româno-sovietică, primită de spectatori cu îndelungi aplauze. De aceeași primire caldă s-a bucurat și delegația noastră care, după prezentare, a părăsit scena încărcată de flori.

Împreună cu filmele noastre am făcut apoi escală la Leningrad, pe care l-am regăsit mai frumos decît îl știam. Gala a avut loc la un cinematograf din centrul orașului, într-o sală cu un public tînăr și entuziast.

După spectacol, un grup de actori leningrădeni ne-a însoțit la Casa cinematografiei unde se organizase o reuniune în cinstea zilei de 23 August, cu un foarte reușit program artistic.

Am aflat că superbul palat care găzduiește azi pe cineaștii din Leningrad a aparținut cîndva contelui Șuvalov și că sub candelabrele lui strălucitoare a cunoscut-o Pușkin pe viitoarea lui soție, Natalia Gonciarova.

De pe malurile Nevei am pornit spre Volga. Orașul erou Volgograd, pe care războiul aproape că-l spulberase de pe fața pămîntului, a renăscut într-un mod realmente impresionant. Este plin de tinerețe și de viață și are niște fete foarte frumoase.

Am vizitat locuri istorice, hidrocentrala și alte realizări noi, ne-am plimbat cu vaporul pe Volga, iar seara am deschis gala filmului românesc într-o sală arhiplină, ce-și aștepta oaspeții cu simpatie, flori și aplauze.

Ultima destinație a călătoriei filmelor noastre a fost Soci, superb loc de întîlnire a muntelui cu marea. Parfumul amețitor al florilor bizare și al arborilor de magnolia, dulceața roadelor acestui pămînt generos — smochine coapte, mere și pere uriașe, alune și vin de fructe —, precum și căldura oamenilor, care au fost punctuali la întîlnirea cu noi, în ciuda ploii torențiale, ne-au lăsat amintiri foarte plăcute.

Drumul filmelor noastre s-a încheiat la Soci. Noi l-am continuat pe al nostru în Gruzia, într-o neuitată excursie spre lacul montan Rița, într-un decor de sălbăticie și frumusețe într-adevăr unic.

Marga Barbu

„Pe țărmul sălbatic", lupta continuă...

Există un vechi cîntec rusesc care exaltă isprăvile lui Ermak, legendarul cuceritor al Siberiei, și ale cazacilor săi. Din acest cîntec scriitorul Boris Polevoi a împrumutat un vers, intitulînd cu el unul dintre ultimele sale romane: „Pe țărmul sălbatic". Polevoi a aruncat astfel o punte între istoria veche și cea nouă, stabilind o idee de continuitate din care a făcut un plan principal al cărții. Ca și Ermak odinioară, oamenii luptă și azi, dar nu numai cu natura răzvrătită, pe care o îmblînzesc cu mijloace moderne, pentru a valorifica imensele bogății ale Siberiei — înălțînd orașe în taiga, inoculînd în vigurosul peisaj siberian seva binefăcătoare a industriei, schimbînd milenarul rost al curgerii apelor —, ci și pentru nașterea noului în relațiile dintre ei, în sufletele lor.

Acest plan din stufosul roman al lui Polevoi, cu bogatul său material omenesc, i-a interesat pe cineaști, respectiv pe regizorul leningrădean A. Granik, care semnează și scenariul împreună cu G. Kapralov și I. Dvoreți. Pe platourile studioului „Lenfilm" a apărut astfel de circumstanță, în plină vară, un colț de șantier siberian potopit de iarnă. Sfidînd calendarul, gerul și viscolul au intrat în drepturi foarte convingător.

Evident, filmările nu au loc numai la Leningrad. Pentru exterioare echipa s-a deplasat la fața locului, în Siberia, în regiunea Krasnoiarsk, unde a fost depistată și cea mai tînără interpretă, micuța Lena Smorcikova de șapte ani. „Colegii" ei sînt actori cunoscuți ca Boris Andreev, căruia i-a fost încredințat rolul inteligentului și integrului director de șantier Litvinov, A. Glazirin, care a preluat identitatea talentatului inginer Diujen, V. Safonov, devenit de circumstanță carieristul lipsit de scrupule Petin, Elena Akuliceva, Tatiana Bestaeva și alții.

TEATRU

Adevărata față a lui Raikin

Raikin ne-a obișnuit cu o mie de fețe. Măștile lui teatrale, care se schimbă în cursul unui spectacol, sub ochii publicului, cu o viteză aproape incredibilă (și nu numai datorită accesoriilor de grimă ci, în primul rînd, marii lui expresivități, capacității lui inepuizabile de transformare) — ni l-au arătat într-o gamă infinită de ipostaze. Dar sub toate aceste măști satirice, care denunță și combat vicii omenești mai grave sau mai puțin grave, este mereu prezentă adevărata față a lui Raikin — fața unui artist serios, care a adăugat peste instinctul natural o mare cultură, meditații îndelungi și fructuoase despre rostul teatrului.

În mod cu totul surprinzător, în particular, în cursul interviului pe care Arkadi Raikin ni l-a acordat, chipul lui, antrenat pe scenă într-o permanentă gimnastică facială, a păstrat o imobilitate care nu-l trăda deloc pe mimul atît de versat. Explicația acestei impasibilități voite se află, cred, în discreția și tactul artistului, care are convingeri foarte ferme, dar nu vrea să le forțeze pe ale altora, după cum nu vrea să forțeze concluziile spectatorilor, lăsîndu-i să le tragă singuri.

Raikin este unul dintre semnatarii actului de naștere al Teatrului de miniaturi din Leningrad, a cărui conducere a și preluat-o, de altfel, la doi ani după înființare. Prima întrebare s-a referit, de aceea, la profilul teatrului.

— Teatrul nostru are 27 de ani. De la început și-a fixat această platformă de teatru satiric, propagandist. Spun propagandist fiindcă orice satiră, criticînd, propagă implicit o idee contrară. Noi nu facem și nu spunem asta direct, totuși facem propagandă. Căci vrem ca în jurul nostru oamenii să fie mai buni, mai culți, mai inteligenți. Știți, oricine poate cădea în păcatul ignoranței, dacă ocupă un loc nepotrivit cu pregătirea lui. Evident, îi avem în vedere pe oamenii normali; proștii patologici nu ne interesează. La baza teatrului nostru stă umanismul.

— Cum se nasc spectacolele dv? Mă gîndesc mai ales la dramaturgie.

— Pe lîngă teatrul nostru lucrează un mare grup de dramaturgi. Și, în genere, colaborăm cu toți autorii de comedie, cu toți umoriștii și satiricii cunoscuți din U.R.S.S. Pentru teatrul nostru a scris Mihail Zoșcenko, din consiliul nostru artistic a făcut parte Nazim Hikmet. Și azi ne străduim să-i antrenăm pe cei mai renumiți maeștri ai genului.

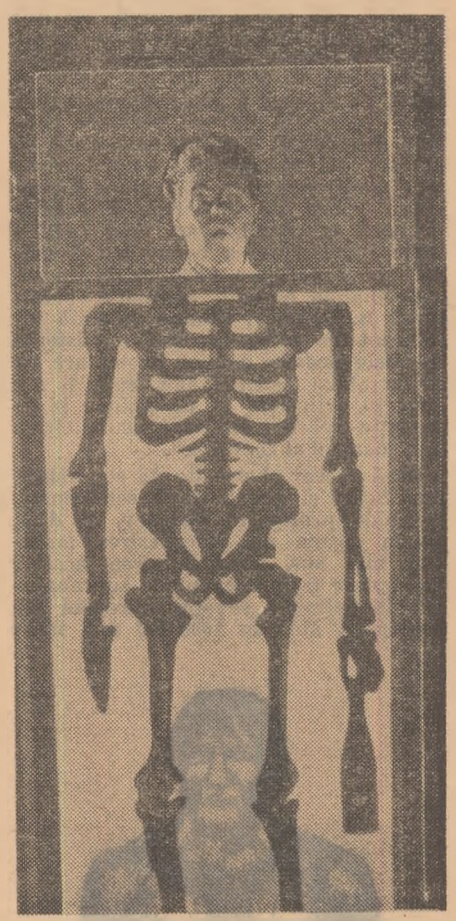

Nu, în această ipostază spectatorii români nu l-au văzut pe Raikin. Scena face parte din miniatura „Roentgen", dintr-un recent spectacol dat în patria artistului.

Cît privește temele, ele sînt culese efectiv din viață, pe cele mai diverse căi.

— Sînteți un cunoscut dușman și combatant împotriva viciilor. Pe care le considerați, totuși, mai primejdioase și le urîți mai tare?

— Ignoranța și ipocrizia. Viciile nu s-au născut în vremea noastră, chiar cele care azi mai au o rezonanță deosebită. Ele sînt vechi de cînd lumea. În cele zece porunci, de pildă, biblia combate de fapt niște vicii foarte precis enunțate. Cred că atunci cînd pe pămînt a apărut al doilea om și a avut o bită mai mare sau a fost mai înalt decît primul, s-a născut invidia...

— Dar ce calități omenești prețuiți mai mult?

— Cele aflate în opoziție cu viciile pe care le detest. Îmi place erudiția, îmi plac oamenii culți și inteligenți. Îmi place cinstea, integritatea. Și le propagăm de pe scenă, deși nu direct, ca să lăsăm spectatorul să tragă concluziile lui.

— Pe aceeași linie a preferințelor, ce umor vă place?

— Umorul care îl silește pe om să gîndească. În genere, e greu să-i faci pe oameni să rîdă, mai greu decît să le storci lacrimi. Dar rîsul animalic nu face doi bani. Umorul capătă valoare numai atunci cînd devine satiră, cînd îi obligă pe oameni să reflecteze la ceea ce văd și aud.

— Ce amintiri ați păstrat din primul turneu, cu ce impresii plecați acum?

— România este o țară foarte interesantă, românii au simțul umorului. E o plăcere să joci în fața unui public care îți înțelege intențiile și gustă umorul. Îmi rămîne doar să adaug că în semn de respect față de acest public am jucat spectacolul în proporție de 80 la sută în românește.

Iar publicul român a apreciat gestul oaspeților noștri și, ca și în primul turneu, a răsplătit generos arta originală a acestui artist, conducător de teatru și de opinie de teatru și a trupei sale.

Iulia Scutaru

TURNEE

Anna Magnani în U. R. S. S.

În Uniunea Sovietică se află în turneu trupa cunoscutului om de teatru italian Franco Zeffirelli, din care face parte una dintre cele mai mari actrițe ale ecranului mondial, Anna Magnani.

După ce au văzut-o și au îndrăgit-o în filme („Roma, oraș deschis", „Suspine pe stradă", „Cea mai frumoasă" „Mama Roma" etc.) spectatorii sovietici au acum prilejul să aplaude talentul Annei Magnani pe scenă. Actrița interpretează rolul principal în piesa „Lupoaica" de Giovanni Verga, unul din spectacolele pe care trupa italiană le prezintă la Moscova și Leningrad.

Acum cîtva timp s-a scris foarte mult despre actul de curaj și responsabilitate profesională pe care l-a făcut actrița, abandonînd platoul de filmare în plin lucru la ultimul ei film. Într-un interviu acordat ziarului „Literaturnaia Gazeta", Anna Magnani a revenit asupra acestei întîmplări. „Filmul ar fi fost foarte prost — a explicat ea. De aceea am părăsit platoul și am revenit pe scenă... Înainte de toate sînt actriță de teatru. Credeți-mă, e mai greu decît să fii actor de film. În lume se vorbește acum mult că teatrul și-ar fi trăit traiul. Eu nu cred; oamenii au nevoie de teatru... Teatrul este veșnic, ca însăși viața.

N-am rupt-o, bine înțeles, nici cu cinematograful. Dar nu voi reveni pe platou decît atunci cînd mi se va propune un rol profund omenesc într-un film serios".

Literalmente asaltată de reporteri, Anna Magnani a formulat multe opinii interesante despre arta contemporană teatrală și cinematografică și despre credo-ul ei artistic, care este, în esență: dragostea pentru oameni, pentru umanitate, ceea ce ne-a amintit de caracterizarea pe care i-a făcut-o scriitorul și regizorul Pier Paolo Pasolini: „Anna nu concepe peisajul fără oameni, ea îl vede pretutindeni pe om în mișcare".

Planurile de viitor ale actriței, cunoscută și stimată pentru intoleranța ei față de compromisuri, pentru curajul cu care își apără principiile în artă, preferînd calea spinoasă a luptei spre a face să triumfe adevărul vieții, cuprind rolurile Electrei și al Cleopatrei lui Shakespeare. Și o dorință: să joace într-un film cehovian regizat de Heifiț. Pentru că Anna Magnani este o mare admiratoare a lui Cehov, a filmului „Doamna cu cățelul" și a creatorului său.

Proba pentru rolul lui Othello

PRIMATOLOGIE

Trebuie scurtată istoria omenirii?

„Propun ca în sistematizarea ordinului primatelor să desprindem o familie aparte şi să aşezăm între maimuţe şi oameni familia primatelor superioare bipede".

E oare important să ştim cum şi cînd a apărut omul aşa cum îl cunoaştem astăzi? Ce însemnătate are pentru ştiinţă împrejurarea dacă omul există de un milion sau de numai 35 000 de ani?

Precizarea modului de formare şi de „supraetajare" a activităţii nervoase superioare a fiinţei umane e necesară pentru înţelegerea multor aspecte legate de rolul crescînd al psihologiei în teoria şi practica ramurilor moderne ale tehnicii de pildă, dar şi în soluţionarea unor probleme sociale sau educative.

„Omul sălbatic", desen aflat în biblioteca unei foste universităţi lamaiste.

Propunerea din motto-ul acestor rînduri a fost făcută de profesorul B. Porşnev, doctor în filozofie şi istorie, din al cărui articol: „Orizonturi noi în primatologie" reproducem cîteva idei. Familia de primate superioare bipede ar trebui să cuprindă, după părerea prof. B. Porşnev, pe australopiteci, pitecantropi, neanderthalieni, deci o mare varietate de categorii biologice, dar nu şi pe om, acesta fiind reprezentat printr-o specie unică, „Homo Sapiens". Se ştie că în sistematizarea existentă astăzi această grupă, denumită a hominizilor, include specia umană în totalitatea ei şi doar australopitecilor li se rezervă, de cele mai multe ori, un loc aparte.

„O seamă de date, scrie prof. Porşnev, m-au făcut să conchid că primatele superioare bipede care l-au precedat pe „Homo Sapiens" n-au cunoscut vorbirea şi au fost animale, iar nu fiinţe sociale". Pe ce argumente se sprijină savantul? Unul din postulatele care a dus la identificarea acestor primate cu oamenii, afirmă el, e fals: primatele bipede nu s-au îndeletnicit cu vînarea animalelor mari, deşi mulţi specialişti susţin acest lucru, ci s-au mulţumit doar cu devorarea cadavrelor. Structura dinţilor şi unghiilor nu le permitea să sfîşie carnea şi nici să spargă oasele mari. Ascuţirea pietrelor şi transformarea lor în unelte de muncă a survenit în etapa următoare a evoluţiei.

Discutabilă — afirmă prof. B. Porşnev — e şi ideea că descoperirea focului a fost o realizare ce atestă un anumit nivel al intelectului strămoşilor noştri. Scînteile iscate de spargerea sau lovirea cremenei, de exemplu, care, căzînd pe un aşternut de crengi şi frunze uscate produceau o ardere înăbuşită, au fost cunoscute de ascendenţii noştri înaintea focului propriu-zis. Dar departe de a le insufla idei „creatoare", îi înspăimîntau.

Într-un cuvînt, primatele superioare, veriga intermediară dintre maimuţă şi om, s-ar încadra în categoria „animale", nu „oameni". Ce-i drept, animale deosebite, cu o organizare superioară, dar care trebuie să devină un obiect de studiu pentru zoologie şi nu pentru antropologie.

În felul acesta, durata istoriei omenirii s-ar scurta cu un număr sensibil de ani.

Stabilindu-le locul cuvenit, prof. B. Porşnev se întreabă şi cînd au dispărut de pe faţa Pămîntului ultimii reprezentanţi ai acestor primate superioare? Încă Linné spunea că, în afară de „Homo Sapiens", pe Pămînt au trăit, în vremuri istorice, fiinţe foarte asemănătoare cu omul, dar care aveau corpul acoperit de păr şi nu cunoşteau vorbirea. Aceşti „troglodiţi", cum îi numea Linné, au stîrnit discuţii aprinse între darwinişti şi antidarwinişti. O dată cu dezvoltarea paleoantropologiei, în straturile din paleoliticul superior şi chiar din epoca bronzului, au fost găsite oseminte de tip neanderthalian, ceea ce a permis antropologului polonez K. Stopîgvo să emită ipoteza supravieţuirii, pe alocuri, a „postneanderthaloizilor" în cursul întregii perioade istorice. Profesorul Porşnev consideră că această ipoteză sugerează o nouă orientare în antropologie şi că impune schimbarea epocii de dispariţie a acestor primate, admiţînd ideea unei coexistenţe îndelungate a oamenilor şi primatelor superioare relictice de tip neanderthalian. Această afirmaţie, subliniază B. Porşnev, rămîne valabilă indiferent de existenţa sau inexistenţa în zilele noastre a unor exemplare vii de hominizi relictici sau, cum li s-a spus în articolele cu un anume iz de senzaţie apărute în ziare acum cîţiva ani, „oameni ai zăpezilor".

Dacă facem abstracţie de superstiţii, mistificări şi goana după senzaţional, conchide profesorul Porşnev, şi dacă ţinem seama de descoperirea amintită mai sus, supravieţuirea acestor exemplare n-ar avea nimic supranatural. În definitiv, savanţii europeni „au descoperit" abia în 1898 cel mai mare urs brun carnivor din lume, deşi vînătorii din Kamceatka, Sahalin şi Manciuria vorbeau de mult despre el; rinocerul alb (înălţime — 2 m, lungime — 5 m), cel mai mare animal terestru după elefantul african, a devenit cunoscut în 1900, iar uriaşa gorilă de munte (cu o înălţime de pînă la 2,70 m) abia în 1901. Gigantica şopîrlă din insula Komodo, considerată pînă în 1912 un mit, s-a dovedit şi ea reală, după cum abia în 1926 a fost descoperit „ghepardul regal", o specie de leopard despre care rhodezienii ţeseau numeroase legende.

„Omul sălbatic", aşa cum l-a văzut în munţii Caucaz, în 1941, locotenent-colonelul medic V. Karapetian.

Toate acestea nu confirmă, fireşte, existenţa „omului zăpezilor" — conchide prof. B. Porşnev — dar pledează împotriva excluderii lui categorice din preocupările ştiinţei.

ASTRONOMIE

Cer cu stele în plină zi

În trei decenii şi jumătate, treizeci de milioane de vizitatori. Acesta este bilanţul făcut de Planetariul din Moscova în momentul cînd i se hotăra viitorul. Căci, recent, a fost adoptată o hotărîre care prevede mărirea teritoriului său şi construirea de noi edificii. Prin urmare, un eficient tratament de întinerire şi, implicit, o operaţie de înfrumuseţare la o vîrstă nu prea înaintată. Care va fi rezultatul?

Noul complex se va întinde pe 2,5 hectare. Se va păstra şi vechea clădire în formă de cupolă atît de familiară moscoviţilor, şi nu numai lor, dar i se vor aplica unele retuşuri, va fi modernizată. Un pasaj acoperit o va lega de noua clădire prevăzută în planul de extindere a planetariului. Noua clădire va avea un amfiteatru cu 400 de locuri, unde conferinţele vor fi însoţite de experienţe de fizică şi chimie. Un număr de încăperi vor fi destinate camerelor de lucru şi bibliotecii. O vastă sală de expoziţii va adăposti exponate ce vor face cunoscute vizitatorilor cele mai importante probleme şi ipoteze ştiinţifice din domeniul astronomiei.

În colaborare cu cercetătorii planetariului, proiectanţii noului complex au realizat o judicioasă planificare interioară care va permite o ilustrare clară şi succesivă a conferinţelor ce vor fi ţinute de oamenii de ştiinţă. Vizitatorii vor urma un itinerar precis care îi va purta prin expoziţii tematice, îi va conduce în sala în care vor putea privi stelele şi, în sfîrşit, în sala de proiecţii unde vor viziona filme colorate pe ecran lat.

În sala stelelor, va fi montat un aparat modern, produs de cunoscuta firmă „Zeiss". Vizitatorii nu-l vor vedea, dar cînd se va stinge lumina pe bolta, în formă de cupolă, li se va înfăţişa cerul înstelat cu ploi de meteoriţi şi aurore polare, eclipse de Soare şi de Lună şi alte fenomene. Aparatul va arăta amplasarea planetelor pe cer în fiecare moment, chiar cu sute de ani înainte sau în urmă. Prin urmare, se poate spune că aparatul va fi un fel de maşină a timpului şi spaţiului.

Şi încă o noutate: „Planetariul Copernic". În această sală imaginile Soarelui şi ale planetelor vizibile care se mişcă în jurul lui, inclusiv ale lui Saturn şi sateliţilor lui, nu vor mai fi reprezentate ca pînă acum în plan, ci în spaţiu. Va fi o priveliişte nemaiîntîlnită.

Cele două turnuri astronomice construite pe teritoriul planetariului vor adăposti, unul telescopul solar care va reproduce într-o sală specială imaginea fidelă a Soarelui, fireşte mult redusă, cu diametrul de un metru, şi celălalt un telescop refractor pentru observarea corpurilor cereşti. Acest al doilea turn va avea podeaua mobilă, pentru a putea ridica în turn concomitent 30 de vizitatori.

Noul planetariu va avea o capacitate de 1 000 de vizitatori.

CHIMIE

Plasticul cucereşte tehnica

În lupta pentru progresul tehnico-ştiinţific, materialele plastice sînt aliaţi de nădejde. Acum 15 ani erau folosite în industria de maşini doar ca înlocuitori ai materialelor greu de obţinut; astăzi, însă, constructorii recurg din ce în ce mai mult la ele pentru organe de maşini, căptuşeli, conducte etc.

Cele două familii utilizate pe scară mai largă sînt clasificate, după comportarea lor la căldură, în termorigide (cuprinzînd fenoplastele şi aminoplastele) şi termoplaste (polistirenul, polietilena şi poliamidele). Cele dintîi se înmoaie la cald şi pot căpăta o formă, pe care şi-o păstrează ulterior, deoarece au devenit infuzibile şi insolubile datorită reacţiilor chimice din timpul încălzirii şi presării. Se caracterizează printr-o rezistenţă mare, uzură mică şi o bună capacitate de prelucrare cu şi fără şpan. Sînt insensibile la umezeală, dar, în schimb, absorb şi păstrează timp îndelungat lubrefianţii, ceea ce este un mare avantaj pentru lagăre, de pildă. Cînd li se adaugă fibre textile ca material de umplutură devin şi mai rezistente, servind la fabricarea coliviilor pentru lagărele cu bile de mare turaţie. Dar şi ca lagăre de alunecare în cajele laminoarelor — deci supuse unor mari solicitări, sînt la înălţime. Cu materiale de umplutură anorganice devin excelente izolatoare şi, în plus, îşi păstrează cu îndîrjire forma primită. Astfel îşi găsesc o largă utilizare în electrotehnică.

A doua mare familie, termoplastele, pot fi încălzite şi răcite de repetate ori fără să sufere vreo transformare chimică. Înmuierea la căldură fiind, însă, uneori un impediment în folosirea lor multilaterală se fac tot felul de încercări pentru a o elimina. Chimiştii sovietici au reuşit recent să mărească cu 100 de grade rezistenţa la cald a polietilenei, supunînd-o iradierii într-un accelerator sau într-o instalaţie cu cobalt. Ei au stabilit că în felul acesta se produce o „contopire" a polietilenei, apărînd legături între lanţurile de polimeri şi că, în acelaşi timp, i se modifică şi proprietăţile mecanice. Polietilena iradiată rezistă mai bine la temperaturi înalte şi devine un excelent izolator electric.

Printre elementele tehnice puţin cunoscute fabricate astăzi din materiale plastice mai trebuie menţionate roţile dinţate şi ghidajele cu rezistenţă mare la uzură şi mers regulat. Cît priveşte carcasele de aparate, conductele flexibile pentru lubrefianţi şi carburanţi lichizi, căptuşelile pentru conductele şi rezervoarele din industria chimică, elementele de finisaj în construcţii etc., acestea nu mai trezesc uimire, de parcă ar exista de cînd lumea.

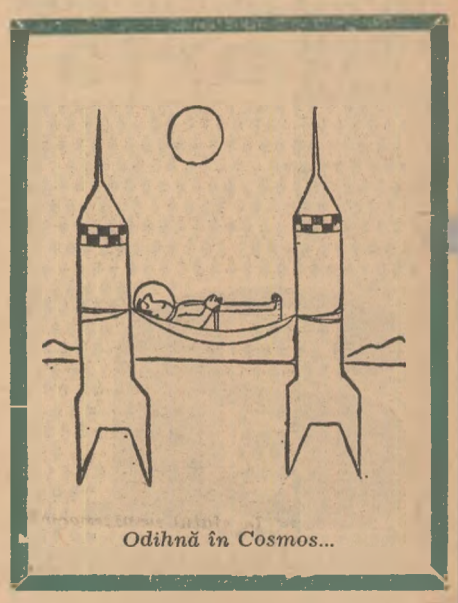

Odihnă în Cosmos...

tehnica

TEST

Aveţi nervi solizi ?

Mulţi oameni suferă, într-o măsură mai mare sau mai mică, de temeri pe care nu şi le pot explica, de fobii, neliniştі etc. Dar numai de la o anumită intensitate se poate considera că aceste „angoase" — cum le place unora să le spună astăzi — denotă un proces patologic.

Ca măsură de autocontrol vă sugerăm acest test. Răspundeţi prin da sau nu la întrebările de mai jos şi apoi faceţi totalul răspunsurilor afirmative şi al celor negative. Cifrele pe care le veţi obţine vă vor îngădui să ştiţi — ne asigură specialiştii — dacă aveţi sau nu nervii solizi.

1) Mîinile vă sînt reci şi umede cînd aveţi de a face cu necunoscuţi sau trebuie să faceţi faţă unei situaţii noi ?

2) Ecoul sirenelor Salvării sau pompierilor vă împiedică să dormiţi ?

3) Aveţi deseori impresia că nu sînteţi corect îmbrăcat într-o împrejurare sau alta ?

4) Aveţi coşmaruri ?

5) Ideea de a consulta un medic vă provoacă o anume îngrijorare ?

6) Aveţi obiceiul să închideţi totdeauna uşile şi ferestrele ?

7) Preferaţi să rămîneţi acasă în loc să vizitaţi locuri străine ?

8) Vă simţiţi incomodaţi de umbră ?

9) Vă obsedează ideea morţii inevitabile ?

10) Încercaţi un sentiment de repulsie pentru anumite animale ?

— Lasă, că fac eu marca să se lipească !...

Dacă aţi răspuns de zece ori „nu", puteţi să vă consideraţi un om perfect calm şi destins. Dacă răspundeţi „da" între o dată şi patru ori sînteţi un ins normal, chiar dacă nervii vă cedează uneori. Răspunzînd de cinci-şapte ori „da", înseamnă că aveţi o netă tendinţă spre anxietate. La zece ori „da", e bine să recurgeţi la sfatul unui specialist !

GEOGRAFIE

Caspica: o mare cu probleme

Soarta Mării Caspice este un subiect de continue discuţii între savanţi, economişti şi simpli cetăţeni sovietici cărora ziarele şi revistele din U.R.S.S. le pun mult spaţiu la dispoziţie pentru a-şi exprima părerile.

Dar despre ce este vorba ?

Se ştie că Marea Caspică este un bazin închis în care nivelul apei este cu 28 de metri sub nivelul oceanului mondial. De mulţi ani, mai ales în partea de nord, Caspica pierde regulat „teren", încît fosta zonă de coastă se află acum la cîteva zeci de kilometri de ţărmul de astăzi. Foste sate de pescari sînt acum înconjurate din toate părţile de o stepă aridă.

Ce a dus la această retragere a mării ? Opiniile sînt împărţite, dar cert este că de vreo treizeci de ani se constată o modificare a climatului regiunii. Temperatura medie anuală n-a crescut mai mult decît cu un grad sau două, dar această modificare a fost îndestulătoare pentru a reduce cu 10—15 la sută debitul rîurilor afluente. Pe de altă parte, încălzirea aerului a favorizat — cum era firesc — o mai accentuată evaporare a apelor mării.

Morunul este una din marile bogăţii ale Caspicei. Exemplarul din fotografie, care cîntăreşte 120 de kilograme este, după părerea pescarilor, cît se poate de banal.

În faţa acestei situaţii, Institutul de geografie al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. este asaltat cu sugestii, care nu ţin însă totdeauna seama de imperativele economiei naţionale. Din această cauză n-a putut, de pildă, fi reţinut un proiect care recomanda săparea unui canal sub Caucaz pentru a face legătura între Caspica şi Marea Neagră. Alte sugestii au propus unirea Caspicei cu Marea de Azov prin depresiunea Manîş. Din punct de vedere tehnic, un astfel de proiect ar fi realizabil, dar biologii se împotrivesc arătînd primejdia care ar însemna pentru fauna din Caspica o bruscă creştere a gradului de salinitate a apei.

Să fie mai raţională atunci schimbarea cursului fluviului Amu-Daria, în aşa fel ca el să-şi împartă apele în mod egal între Caspica şi Marea Aral ? Nu, arată din nou specialiştii, întrucît cîştigul ar fi neîndestulător pentru cea dintîi, iar pierderea prea mare pentru cea de-a doua.

Profesorul Boris Apollov a imaginat planul unui dig lung care ar izola partea de nord de restul Caspicei, ce ar fi astfel ferit. Dar, pînă la urmă, planul Apollov a avut totuşi parte de un număr mai mare de adversari decît de apărători, întrucît cei dintîi au observat — şi se pare că pe bună dreptate — că îngheţul din timpul iernii în partea de nord şi dezgheţul impetuos al primăverii ar distruge repede o construcţie extrem de vulnerabilă.

În ciuda opiniilor divergente, o concluzie se impune, însă, cu tot mai multă tărie : nu poate fi vorba de a reda Caspicei nivelul de odinioară al apei. Pentru aceasta ar trebui sacrificate prea multe întreprinderi care funcţionează acum pe întinderile de pămînt abandonate de mare şi nenumărate instalaţii construite în ultimii douăzeci de ani pe litoral.

Adevărata problemă este astfel stabilizarea Caspicei la nivelul ei de astăzi. Şi cum principalul vinovat de retragerea apei este variaţia atmosferică, cei chemaţi s-o soluţioneze sînt fizicienii atmosferei, de la care se şi aşteaptă în cea mai mare măsură stoparea reculului Caspicei.

PEDAGOGIE

Cale liberă talentelor

„Nici oamenii luaţi fiecare în parte şi nici un popor în totalitatea lui nu vor putea atinge un nivel de viaţă acceptabil sau să ocupe locul ce li se cuvine în lumea modernă din a doua jumătate a secolului XX, dacă nu vor primi o educaţie corespunzătoare care să le permită să-şi folosească cît mai bine talentele", spunea Lord Boyden, rectorul facultăţii College of Science and Technology din Manchester. Cu mult înainte de a vizita Siberia, el recomanda concetăţenilor săi experienţa Uniunii Sovietice în acest domeniu.

Anul acesta lordul a găsit un exemplu grăitor la Universitatea din Akademgorodok. Înfiinţată recent, ea a dat abia trei serii de absolvenţi, cu care se poate făli însă. Universitatea are două caracteristici fundamentale. În primul rînd, lucrările practice nu se ţin la universitate, ci în institutele ştiinţifice ale celebrului oraş, pe temele cele mai actuale şi cu aparatura cea mai modernă. În al doilea rînd, directorii institutelor şi şefii de laboratoare fac parte din personalul didactic al universităţii, asigurînd astfel studenţilor o informare pusă la punct cu ultimele noutăţi din practică. O deosebită atenţie este acordată ştiinţelor exacte, mai cu seamă matematicii şi fizicii, acestea făcînd obligatoriu parte din bagajul de cunoştinţe al chimiştilor şi biologilor, geologilor şi geofizicienilor, economiştilor şi lingviştilor. Studenţii nu sînt selecţionaţi numai după înclinaţia lor spre o anumită specialitate, ci şi după capacitatea de a rezolva anumite probleme pe cale matematică.

În acest scop s-a înfiinţat chiar o şcoală specială premergătoare studiilor superioare. Elevii nu audiază cursuri, ci discută, în adevăratul sens al cuvîntului, matematică, chimie, biologie, ca şi elemente de astronomie, astrofizică, geologie şi geofizică, obligaţia profesorilor fiind de a-i învăţa să gîndească şi să acţioneze singuri. În aceeaşi direcţie sînt îndreptate şi lucrările practice.

Cum se ajunge în această anticameră a ştiinţei ? Alegerea elevilor se face prin olimpiade de matematică, fizică şi chimie. Candidaţii se întrec în trei etape. În prima, rezolvă problemele difuzate în şcoli şi prin ziare, avînd dreptul să se consulte cu alte persoane şi să se informeze din cărţi. La această etapă participă pînă la 10 000 de elevi din toate şcolile Siberiei. Cei 3 000 declaraţi reuşiţi se întîlnesc apoi în centrele regionale cu 150 de specialişti din Akademgorodok, cheltuielile de deplasare ale elevilor fiind suportate de universitate. În această fază sînt aleşi 700—800 de tineri din clasele a 8-a, a 9-a şi a 10-a care sînt invitaţi să petreacă o vară în tabăra din oraşul ştiinţelor. Acolo începe ultima etapă, cu totul neobişnuită a întrecerii. Participanţii se pot plimba ori juca, cu condiţia însă a se preocupa în permanenţă de rezolvarea problemelor puse. Zilnic au doar patru ore de lecţii, care s-au dovedit a lărgi excepţional de mult orizontul tinerilor. Ei nu sînt iniţiaţi numai în secretele fizicii moderne ori în folosirea metodelor fizice şi matematice în alte domenii, căci programul cuprinde şi cea mai neobişnuită materie : imaginaţia, căreia fiecare are dreptul să-i dea o dată frîu liber, susţinîndu-şi părerile în faţa colegilor şi profesorilor. Multe din proiectele utopice prezentate lasă totuşi să se întrevadă o gîndire consecventă, matematic fundamentată.

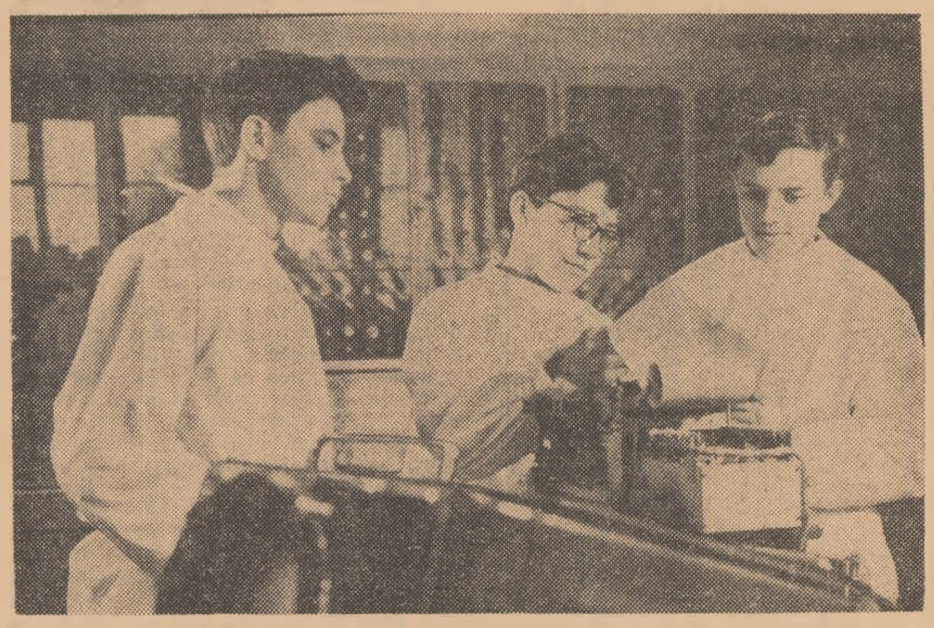

Pregătirea viitorilor matematicieni cuprinde o bună cunoaştere a tehnicii electronice.

CONSTRUCŢII NAVALE

Submarinul se reprofilează

Se pare că, într-un viitor apropiat, submarinele vor ajunge să preia funcţiile cargourilor, mai cu seamă pentru a deservi porturile care îngheaţă în timpul iernii. În momentul de faţă, specialişti din Uniunea Sovietică şi din alte ţări se îndeletnicesc cu proiectarea unor submarine atomice de transport. În această activitate ei se lovesc, însă, de o seamă de dificultăţi de ordin economic şi tehnic, pe care încearcă să le învingă pentru ca proiectele lor să poată fi realizate.

Cel mai mare neajuns al submarinelor este pescajul lor în emersiune, cînd urmează să fie încărcate sau descărcate. În majoritatea bazinelor portuare, apa are adîncimi de 10—15 m, dar pescajul submarinelor proiectate pînă acum atinge 18 m. El este condiţionat de forma cilindrică a navei, unanim adoptată deoarece îi conferă o rezistenţă mai bună la presiune şi îi permite să învingă mai uşor rezistenţa apei, deci să avanseze mai repede.

Interesantă este, de aceea, soluţia propusă de specialistul sovietic I. Plionkin, care a proiectat o navă ce se poate desface în două părţi. Submarinul lui Plionkin se compune din doi semicilindri, perfect îmbinaţi în cursul călătoriei. Fiecare posedă un compartiment al maşinilor, unul pentru reactor, ca şi propria sa elice. Înainte de a ajunge în port, cargoul submarin iese la suprafaţă, cele două celule de imersiune situate lateral şi în partea de sus sînt inundate şi, sub greutatea apei, cele două jumătăţi se desfac ca un măr tăiat la mijloc, rotindu-se în jurul şarnierelor aflate la baza navei. Această manevră poate fi efectuată şi de trolii hidraulice cu presiune mare. Nava pierde deci forma cilindrică, secţiunea transversală se dublează, iar pescajul se reduce aproape la jumătate. În asemenea condiţii poate intra în port. După încărcare, semicilindrii ies în larg, unde sînt îmbinaţi la loc cu ajutorul unor dispozitive hidraulice speciale ; astfel reconstituit, submarinul se scufundă şi porneşte la drum.

Toate instalaţiile şi cabinele sînt construite în aşa fel încît funcţionarea lor normală să nu fie împiedicată de rotirea cu 90 de grade. Încăperile de locuit se află într-o celulă de formă cilindrică, aşezată pe cepuri. Fundul celulei conţine un balast care asigură poziţia verticală a cabinelor la orice înclinaţie a celor doi semicilindri.

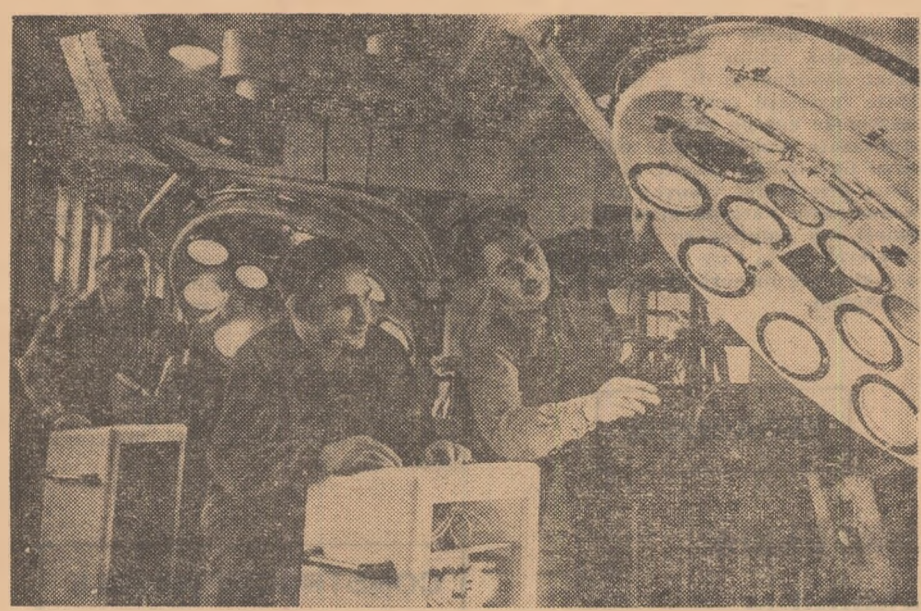

Uzina de aparate medicale din Sverdlovsk (Ural) construiește corpuri de iluminat care nu dau umbră. Sînt destinate sălilor de operație.

TEMĂ DE SEZON

Infecțiile streptococice

Streptococul hemolitic, un microb foarte răspîndit în natură, are ca sediu obișnuit nasul și faringele oamenilor. Cel mai adesea purtătorii de streptococ hemolitic (S.H.) sînt sănătoși, aproximativ 5-10 la sută din populație putînd fi purtătoare a acestor microbi. Purtătorii pot transmite ușor microbii pe cale aeriană prin „picături" (tuse, strănut, vorbire). Persoana care inspiră aceste picături de salivă infectată poate deveni la rîndul ei „purtător de SH" sau se poate îmbolnăvi de o infecție streptococică.

Cel mai adesea, infecțiile streptococice se manifestă sub forma unei angine. Fundul gîtului este intens hiperemiat („roșu ca focul"), bolnavul are dureri la înghițit, febră, frisoane și indispoziție. Adesea, amigdalele sînt hipertrofice iar pe suprafața lor apar depozite albe.

Angina streptococică trebuie tratată energic încă de la primele simptome, sub supraveghere medicală. Repausul la pat este obligatoriu. Regimul alimentar, care va urmări cruțarea organismului și a regiunii suferinde, va consta din lapte, făinoase, legume pasate sau supe, compoturi. Se va administra penicilină timp de 4—5 zile, în dozele prescrise de medic, concomitent cu antitermice (piramidon, aspirină), vitamina C și A în doze mari și se vor face dezinfecții nazo-faringiene (picături din soluții de sulfatiazol, gargară cu mușețel etc.)

După o angină streptococică diagnosticată bacteriologic (prin analiza fundului de gît) este bine să se facă un control al urinei, o viteză de sedimentare și un consult ORL în vederea preîntîmpinării unor determinări streptococice articulare, renale etc.

Scarlatinei, a doua formă importantă a infecțiilor streptococice, mai frecventă la copii, merită să-i dedicăm un articol special. Deocamdată ne mulțumim să arătăm că boala poate debuta identic cu angina streptococică ; în plus bolnavul are vărsături și a doua zi de la apariția febrei apare pe corp o erupție generalizată (pielea este roșie în totalitate, ca și „crusta racului fiert"), caracteristică pentru scarlatină.

Internarea în spital este obligatorie. Dar și după externare copilul va fi în continuare supravegheat de medicul de circumscripție.

Copiii care fac o asemenea complicație „poststreptococică" (reumatism, nefrită etc.) trebuie feriți de noi infecții microbiene. De obicei, acestor copii li se face o profilaxie a reinfecțiilor cu streptococ pe toată perioada școlarității prin administrarea unor antibiotice „depozit".

În sfîrșit, trebuie să menționăm că grefarea anginelor cu streptococ este favorizată de o mucoasă nazo-faringiană inflamată în urma unei infecții virotice (guturai, rinofaringită, gripe etc.). De aceea, păzirea copiilor de aceste îmbolnăviri virotice — care se transmit direct de la persoanele bolnave este un mijloc de prevenire a infecțiilor streptococice.

Dr.R. S. Klionski

Rationalizare
Desen de M. M. Kașirin

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Angina pectorală și infarctul miocardic

Deși întîlnite foarte des, durerile în regiunea inimii sînt totuși, paradoxal, foarte rar de origină cardiacă. Doar două boli de inimă — angina pectorală și infarctul miocardic — se manifestă prin dureri precordiale. În angina pectorală durerea are cîteva caractere tipice : apare mai ales la eforturi fizice, criza durează de obicei maximum 10 minute, durerile cedînd cînd bolnavul încetează efortul sau ia o tabletă de nitroglicerină.

Bolnavii care au asemenea simptome trebuie să se prezinte la un medic și să urmeze indicațiile acestuia. În general, ei trebuie să evite eforturile și enervările, să țină un regim alimentar strict și în caz de durere să ia 1—2 tablete de nitroglicerină.

Angina pectorală este condiționată de scăderea circulației prin vasele coronare care hrănesc inima (insuficiența coronariană) ceea ce duce la sărăcirea în oxigen a mușchiului inimii. Cu timpul, această insuficiență circulatorie prelungindu-se poate avea drept urmare mortificarea (necroza) unei porțiuni a mușchiului cardiac — ducînd la instalarea unui infarct miocardic.

Dar infarctul miocardic poate apare nu numai la bolnavii care în trecut sufereau de crize de angină pectorală, ci și la oameni pînă atunci sănătoși. Indiferent de situație, infarctul se manifestă — în forma sa dureroasă — prin dureri puternice în regiunea inimii, care pot dura cîteva ore și care, spre deosebire de cele din angina pectorală, nu trec dacă bolnavul ia nitroglicerină. De obicei, durerea din infarctul miocardic este însoțită de o transpirație abundentă și de o slăbiciune accentuată.

Dacă un bolnav cu „antecedente" de angină pectorală sau cineva care pînă atunci a fost sănătos prezintă dureri cu asemenea caractere, există suspiciunea unui infarct miocardic. Ce trebuie făcut în acest caz ?

Mai întîi, se va chema de urgență un medic. Apoi bolnavul va trece imediat în repaus absolut ; dacă este acasă se va așeza în pat, dacă durerea survine în altă parte este de preferat să rămînă pe loc într-un fotoliu, pînă la sosirea medicului.

Dr. G. Udințev

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Ochii șașii (strabismul)

O vedere bună este aceea în care axele anteroposterioare ale ochilor, cum se numește distanța de la suprafața anterioară pînă la cea posterioară a globului ocular, au o lungime corespunzătoare și un paralelism perfect. Atunci cînd vederea binoculară nu-și mai păstrează paralelismul și unul din ochi deviază, sau în cazul (mai rar), cînd devierea se datorește paraliziei unui mușchi al ochiului avem de-a face cu boala numită *strabism* sau ochii șașii.

În strabism, unul din globii oculari este deviat fie înspre nas (strabism convergent), fie înspre tîmplă (strabism divergent). Semn frecvent al unei tulburări de refracție a ochilor (hipermetropie, miopie sau astigmatism) strabismul apare de cele mai multe ori la copiii mici, în primii ani ai vieții. La început, copilul privește numai rareori șașiu, pentru ca mai tîrziu strabismul să devină permanent. Este vorba deci în primul rînd de o tulburare de vedere. Ochiul deviat nu vede bine, din cauza miopiei sau hipermetropiei care stă la baza lui. În al doilea rînd, ochii șașii reprezintă un defect estetic, care dă loc unor adevărate drame sufletești la copiii cu o sensibilitate mai ascuțită. Ironiile pe care le comit în mod inconștient micii lor tovarăși de joacă pe seama acestui cusur anatomic („un ochi la slănină, altul la făină", „chiorule" și alte zicale sau epitete puțin măgulitoare) lezează „personalitatea" micuțului bolnav și-i provoacă un complex de inferioritate. Strabicii sînt ori foarte timizi, taciturni, triști, ori — dimpotrivă — foarte agresivi, bătăuși, căutînd să-și mascheze în felul acesta sentimentul de rușine pentru defectul lor ocular.

E bine de aceea ca părinții unor asemenea copii să-i arate unui medic înainte de a-i duce la grădiniță sau la școală. Tratat din vreme, strabismul poate fi vindecat total.

Vederea ochiului strabic se poate și trebuie îmbunătățită cu ajutorul ochelarilor pentru distanță și pentru aproape și, în unele cazuri, a ochelarilor bifocali. Ochelarii aceștia trebuie purtați tot timpul, iar dacă sînt prescriși la timp și în mod corespunzător vindecă strabismul fără a se recurge la operație.

Alteori, pentru a îmbunătăți vederea slăbită a unui ochi, prin nefuncționare, pe ochiul sănătos se aplică timp de cîteva luni o legătură și copilul este lăsat să privească numai cu ochiul care nu vede. Evident, în acest caz trebuie să se explice copilului că „secretul" vindecării acestui defect stă în tăria de a nu îndepărta legătura. Totodată, el va trebui supravegheat cu atenție. deoarece tendința va fi de a-și îndepărta mereu legătura ca să poată vedea mai bine.

Un alt mijloc modern de tratament al strabismului îl constituie practicarea unor exerciții de „gimnastică" a ochiului la un aparat numit *stereoscop*. Este o cutie care se ține la ochi întocmai ca un binoclu. Despărțit în două lentile cu dioptrii printr-un perete vertical, stereoscopul obligă globii oculari să execute cîteva exerciții de gimnastică oculară trecînd prin fața ochilor planșe speciale cu jumătăți de desene care se unesc într-o singură imagine.

În fine, dacă ochelarii și exercițiile nu dau rezultate se va recurge la operație, singura care poate înlătura definitiv strabismul.

Dr. Anatoli Tihomirov

Poșta medicului

CORHUT ANA — Turda : Remarca dv. este perfect îndreptățită, fiind vorba evident de o eroare de tipar.

MONICA TUDOR — Constanța : 1) În tratamentul **tricomoniazei** a apărut un nou medicament romînesc care dă rezultate bune : Metronidazol. Tratamentul trebuie făcut de ambii soți, Veți lua 2 drajeuri pe zi (dimineața și seara timp de 10 zile), introducînd intraviginal 1 comprimat vaginal (de 500 mg) în fiecare seară timp de 10-15 zile, în timpul menstrelor. Tratamentul poate fi prelungit sau repetat la nevoie după o pauză de 10 zile. 2) Tratamentul e contraindicat în perioada sarcinii, în special în primele 3 luni. 3) Cele 3—4 opriri de sarcină nu au nici o legătură cu un eventual viitor copil.

BRAȘOVEANU MIRCEA — Com. Cornu de Jos : Trebuie să vă adresați secției regionale de expertiză medicală a capacității de muncă.

CUGEA ANETA — București : Dacă din punct de vedere endocrinologic totul e în ordine și, deci, nu v-a fost indicat nici un tratament, singura soluție este o nouă sarcină.

N. E. — București : Între curele de apă minerală Olănești puteți folosi Căciulata. Nu există o metodă sigură de a preveni recidiva crizelor, în afară de regim și respectarea prescripțiilor igienice. Vom publica în curînd un articol despre tratamentul calculilor renali.

DR. CONSTANTIN DUMITRU — București ; CÎMPEANU IOSIF — Tîrnăveni ; ZARNEA MATEI — Timișoara. Vă rugăm să citiți răspunsul dat în nr. 35 sub Doru Seeler — Sibiu.

A. MILEA — Călărași : Împotriva vărsăturilor de sarcină există multe remedii. Ele se prescriu însă de la caz la caz de către medicul specialist obstetrician.

OLIVIA POP — Cimpina : Presupunînd că aveți la îndemînă colecția revistei noastre, vă rugăm să citiți răspunsul dat tov. Gagea Vladimir-București, la „Poșta medicului" din nr. 18. Dar mai înainte diagnosticul afecțiunii trebuie confirmat de un specialist otorinolaringolog. Altcum...

POSTOLACHE DUMITRU — Ploiești : Vi s-a făcut o radiografie a coloanei lombare pentru a se elimina diagnosticul de hernie discală ? Din păcate, tratamentul lombosciaticelor n-a înregistrat prea mari progrese ; repaus la pat în timpul crizelor, antinevralgice și antiinflamatoare (Fenilbutazona), aplicații de curenți diadinamici, vitamina B1 fortissim. Urmează apoi eritemoterapie cu ultraviolete, solux, băi de lumină, împachetări cu parafină, ionizări cu calciu. Dacă durerile nu s-au ameliorat, se poate practica elongația progresivă a sciaticului, cu ajutorul unui scripete prevăzut cu o greutate, plus gimnastica medicală. Ca tratament balnear : ape sulfuroase (Herculane), ape hipertermale (Băile Felix), oncțiuni cu nămol, urmate de băi în ghiol (Amara, Eforie, Techirghiol).

MAMA MARIA : Cum arsura a distrus și rădăcina firelor de păr, după atîta timp credem că o regenerare este puțin probabilă. Totuși, pentru a nu epuiza toate posibilitățile vă sfătuim să vă adresați Clinicii dermatologice a Spitalului Colentina din București.

IONESCU GION — Suceava : 1) Am publicat de curînd un articol cu privire la „Vitiligo". 2) Vă rugăm să citiți răspunsul dat tov. Grigore Cîmpeanu-Tulgheș la „Poșta medicului" din nr. 31 al revistei noastre.

ZIMBREA — Sibiu : Angina pectorală este o boală a arterelor coronare al căror calibru este îngustat prin ateroscleroză. Crizele anginoase au loc numai în acele împrejurări în care activitatea inimii este suprasolicitată printr-un efort fizic, o emoție, o digestie mai greoaie după o masă copioasă etc. Se înțelege că evitarea drumurilor lungi și obositoare, a eforturilor în general, a meselor copioase, emoțiilor, frigului, vîntului, fumatului va împiedica declanșarea crizei, care

(Continuare în pag. a 11-a)

DANEMARCA

„Omega“ lui Hans Scherfig

Salut, Danemarca ! Repet pentru a nu ştiu cîta oară aceste cuvinte. Căci dacă pînă nu de mult această ţară era pentru mine o simplă noţiune geografică, însufleţită de umbra unui mare povestitor, acum Danemarca înseamnă în primul rînd prieteni, prieteni adevăraţi, ospitalieri. Cînd am poposit prima oară la Copenhaga, telefonul din camera de hotel tăcea mereu, păstra parcă o tăcere ostilă. Nu aveam nici un număr de telefon la care să-mi fi putut răspunde o voce cunoscută. Acum însă, a fost de ajuns să formez un număr ca să aud, la capătul celălalt al firului, glasul prietenos al lui Hans Scherfig :

— Vino chiar astăzi ! Te aştept.

Apoi un alt vechi prieten, instalat la volanul maşinii lui de mic litraj, m-a dus în viteză spre Fredensborg.

Pînă la ora de întîlnire fixată de Scherfig mai era mai bine de un ceas. Punctualitatea scandinavilor este faimoasă, dar în drumul nostru se află localitatea Humlebek „Luisiana“...

Se spune că un baci bogat — specialist în prepararea brînzeturilor — a avut trei neveste. Nu ştiu dacă întîmplător sau intenţionat şi le alesese aşa, dar toate se numeau Luisa. În amintirea primei sau în cinstea ultimei — nu se ştie exact — baciul şi-a botezat grădina, care se află într-un parc secular de pe pitorescul mal al rîului Öresund, „Luisiana“. Bucata de pămînt a fost apoi cumpărată de un alt baci, actualul proprietar, care a construit chiar lîngă ţărmul strîmtorii cîteva pavilioane pentru expoziţii, în care cărămida, lemnul şi sticla se armonizează desăvîrşit.

În timp ce păşeşti pe pardoseala de cărămidă, pe sub grinzile plafoanelor de lemn şi te opreşti să admiri tablouri de pictori contemporani, în spate simţi respiraţia mării. Prin pereţii de sticlă se văd stejari înalţi şi fagi seculari care-şi apleacă crengile deasupra gazonului verde şi nave oceanice care trec prin strîmtoare, iachturi albe, iar pe ţărmul opus — Suedia.

Deşi muzeul „Luisiana“, recent deschis, se află la treizeci de kilometri de Copenhaga, la Humlebek, el a devenit în scurt timp cel mai vizitat loc din Danemarca.

În sălile muzeului timpul trece repede, atît de repede încît nici n-am simţit cînd s-a scurs o oră. Trebuia să ne grăbim ca să nu întîrziem.

La un moment dat maşina a cotit de pe şoseaua dreaptă şi lată Copenhaga-Helsinborg pe un drum vicinal îngust, spre casa lui Scherfig. După saluturi, exclamaţii de bucurie şi după cunoştinţa cu un nou membru al familiei, o nepoţică de doi ani, Hans mi-a întins cu un zîmbet ştrengăresc o cărţulie intitulată : „Hans Scherfig în vizită la kirghizi“. Coperta cenuşie avea un desen de-al lui : un kirghiz cu căciulă ţuguiată călare pe un cal. În mînă ţinea o dombra, iar în spatele călăreţului se profilau culmile crenelate ale munţilor Ala-Tau. Abia după ce am deschis cartea, am înţeles tîlcul surîsului lui Scherfig. Toate paginile erau albe. Cerneala tipografică nu le atinsese. Era o machetă a cărţii, pe care editura o trimitea librăriilor spre a primi comenzi anticipate.

— Trebuie să apară pînă la crăciun — mi-a spus Hans.

— Şi cît ai scris pînă acum ?

În loc de răspuns el a făcut un gest cu mîna în direcţia mesei, pe care se afla o maşină de scris greoaie, demodată, marca „Omega“. În maşină era vîrîtă o filă de hîrtie, cu cifra 11 în colţul din dreapta.

Micuţa sirenă, un simbol al capitalei daneze

— Vezi ? Şi trebuie să aibă în total cam 120 de pagini. Totuşi cred că am să reuşesc s-o predau la timp. Ştii că pe bătrîna asta — şi arătă spre „Omega“ — „am împrumutat-o“ de la poliţie ?

Asta se întîmplase la 19 septembrie 1944, cînd germanii au desfiinţat poliţia daneză. Temîndu-se să nu fie arestaţi, poliţiştii din localitatea unde se ascundea pe atunci Scherfig au dat bir cu fugiţii, lăsînd localul în perfectă ordine. Dar ilegaliştii, practici, nu puteau admite ca telefoanele, inventarul din birouri şi, mai ales, actele, formularele pentru paşapoarte, cartoteca etc. să cadă în mîna hitleriştilor. Aşa încît au întrat în birouri pînă să vină nemţii şi au tăiat firele electrice, au spart lămpile şi aparatele telefonice şi au luat cu ei toate actele. Scherfig a luat cu el o maşină de scris „Omega“, la care îşi scrie şi acum articolele, romanele şi nuvelele.

★

Cu o zi înainte de a mă duce la Fredensborg, am vizitat muzeul „Rezistenţei“. Şi am avut norocul ca prin acest muzeu, cu obiecte ce mai păstrează parcă mirosul prafului de puşcă, să mă însoţească bătrînul maistru în construcţia rutieră Sven Wagner, un om neînfricat care în timpul războiului a devenit un erou legendar. În „Consiliul de eliberare“ — guvernul ilegal din perioada ocupaţiei hitleriste — Sven Wagner a condus statul major care coordona acţiunile tuturor grupelor de partizani. Era cunoscut sub numele de „Generalul Juhansen“.

Printre arme meşterite manual, puşti capturate de la hitlerişti, pistoale automate lansate cu paraşuta, printre casele de litere ale tipografiilor ilegale am văzut şi sticle de bere „Karlsberg“, pe care „sabotorii“ (aşa li se spunea în Danemarca luptătorilor din Rezistenţă) le-au dus în „Forumul“, unde se afla centrul nazist, şi l-au zvîrlit în aer. Evident, sticlele nu conţineau bere „Karlsberg“, ci „cocktail rusesc“. La muzeu se poate vedea şi reţeta cocktailului — un amestec de substanţe inflamabile utilizat în Uniunea Sovietică în lupta împotriva tancurilor germane.

★

...La Scherfig l-am văzut şi pe poetul Jorgen Vibe, preşedintele Uniunii scriitorilor danezi, care anul trecut a fost atît de amabil încît, ca băştinaş din Bornholm cum se recomandă, ne-a însoţit pe Vladimir Solouhin şi pe mine pe meleagurile lui spre a ne arăta insula natală în toată splendoarea ei. Tot atunci am vizitat şi orăşelul de pescari Nexö. Pe o stradă care dă spre chei, Vibe ne-a condus spre o casă scundă de piatră, unde şi-a petrecut copilăria şi tinereţea Martin Andersen, care mai tîrziu şi-a adăugat la nume şi denumirea orăşelului.

Se spune că într-un rînd autorităţile au vrut să aşeze o placă memorială pe zidul casei. Dar proprietarul s-a împotrivit şi drepturile proprietarului nu pot fi încălcate.

— Consiliul orăşenesc a găsit însă o soluţie — mi-a povestit amuzat Vibe. — A dat străzii numele lui Martin Andersen-Nexö. Aşa încît şi pe această casă se află acum o tăbliţă cu numele scriitorului comunist...

Ghennadi Fiş

NIGERIA

Bazarul din Kano

Bazarele continuă să fie şi acum centrul vieţii economice din marile oraşe africane. Unele dintre ele, ca bunăoară cel din Kano — important oraş din nordul Nigeriei, al patrulea prin numărul locuitorilor — se întind pe distanţe de cîţiva kilometri şi sînt asaltate de zeci de mii de oameni. Unui neavizat i-ar fi foarte greu să se descurce, fără un însoţitor, în labirintul întortocheat al bazarului, cu puzderia de tarabe şi cu nesfîrşitele şiruri de ateliere meşteşugăreşti.

Tîrgul din Kano oferă un tablou pitoresc şi aproape complet al economiei şi etnografiei regiunilor din nordul Nigeriei. Căci în acest tîrg vin să-şi desfacă mărfurile, să lucreze pe loc sau să cumpere ce au nevoie oameni de la sute de kilometri depărtare.

Din nişte chiţimii poţi auzi, de exemplu, ţăcănit de maşini de cusut. Dar, spre mirarea vizitatorilor străini, la maşini nu lucrează femei, cum se obişnuieşte, ci nişte bărbaţi vînjoşi, în general din populaţia hausa, căci în Nigeria ei sînt specialişti în croitorie, în ţesături şi în comerţul cu postavuri. În schimb, conform unei vechi tradiţii, de olărit se ocupă femeile.

De o rară frumuseţe este colţul bijuteriilor. Foarte apreciate sînt colierele de carneol, agat şi alte pietre semipreţioase aduse din munţii Saharei. Şi cu cîtă plăcere ar scotoci, desigur, numismaţii prin lăzile zarafilor ! Căci în Nigeria se mai găsesc şi acum taleri austrieci, fabricaţi în timpul Mariei Tereza.

Pe lîngă mărfuri africane, în bazarul din Kano se pot găsi însă şi produse străine, în special ţesături importate din Anglia, Japonia, Franţa etc., ţări care produc special mărfuri pentru piaţa africană.

În afară de Kano, importante bazare mai există la Kumasi, în Ghana, la Onitshe — pe ţărmul Nigerului şi în alte cîteva mari oraşe africane.

M. Iakovlev

INSULELE MARCHIZE

Pe urmele vechilor băştinaşi

Un explorator a spus odată că dacă pe pămînt ar putea să existe un rai, locul cel mai potrivit pentru el ar fi Insulele Marchize. Şi, într-adevăr, natura a fost foarte darnică cu cele nouă insuliţe care alcătuiesc arhipelagul cu acest nume din mijlocul Pacificului. În cîmpii şi de-a lungul ţărmului se întind adevărate păduri de cocotieri, arbori de pîine, bananieri, citrice şi gigantici castani tropicali. Deşi în Insulele Marchize există şi arbori mai înalţi, cu coroane în formă de cupolă — cu o circumferinţă ce ajunge uneori pînă la treizeci de metri — şi sub care se pot adăposti de ploaie, căci frunzele groase şi dese nu lasă să răzbată nici o picătură de apă, cîteva sute de oameni. Printre arbori se aude un susur lin de pîrîiaşe sau zgomot puternic de cascade împrăştiind în aer miriade de stropi argintii, ca să nu mai stăruim asupra parfumului pe care-l răspîndeşte vegetaţia luxuriantă, un parfum amestecat cu izul sărat şi amărui al mării. Şi apoi culorile... Din depărtare, litoralul pare presărat cu nişte splendide pietre preţioase roz pal, roz tare sau aproape roşii. Sînt firicelele de nisip de corali strălucind în soare.

Arborii dau recolte bogate, pînă la trei recolte pe an, dar în zadar, căci n-are cine să le culeagă şi pentru ce. Fructe mari şi coapte cad din copaci alcătuind un covor în care piciorul se afundă. Din puternicul trib, cu circa o sută de mii de oameni, care a populat odinioară insulele, n-au mai rămas decît vreo 5 000 de inşi. Dăinuie în schimb vechile aşezări, cu nişte colibe dărăpănate inundate de verdeaţă, fortăreţe puternice de piatră, înălţate pe povîrnişuri muntoase şi grădini astăzi în stare de sălbăticie. Luptele purtate cu europenii şi americanii la începutul secolului al XIX-lea au secerat multe vieţi omeneşti. Apoi bolile aduse cu prilejul războaielor şi necunoscute pînă atunci de băştinaşi (care ştiau să leculiască răni, să facă operaţii complicate, dar erau neputincioşi în faţa virusului gripei) i-au decimat pur şi simplu.

Cel mai mult a rezistat un trib din insula Fatu-Hiva. Acum 80 de ani, aceşti insulari îşi mai păstrau încă independenţa, trăind complet izolaţi de restul lumii. Zvelţi, cu trăsături regulate şi pielea deschisă la culoare, cum rar se întîlneşte în Polinezia, locuitorii insulei Fatu-Hiva aduceau mai degrabă a arabi. Era, se pare, singurul trib din Oceania care avea un adevărat cult pentru femeie. Războinici neînfricaţi şi marinari încercaţi, insularii atacau cu catamaranele lor cele mai depărtate insule din Polinezia. Ştiau să înalţe grandioase construcţii din piatră şi să sculpteze în stîncă. Se îndeletniceau cu agricultura şi pescuitul, erau în general oameni veseli, ceea ce nu-i împiedica totuşi să fie canibali, vîrînd groaza în triburile din preajmă şi în europenii veniţi să-i supună.

După ce europenii au cucerit celelalte insule din arhipelag, tribul din Fatu-Hiva a părăsit casele de lîngă ţărm şi s-a retras în nişte cetăţi de piatră construite în munţi după toate regulile artei militare. Şi totuşi, băştinaşii se aflau pretutindeni în jurul garnizoanelor străine. Cum prindeau un prizonier, îl frigeau şi-l aşezau, cu un smoc de pătrunjel în gură, lîngă taberele europenilor. Dar toate acestea sînt acum de domeniul trecutului. Acum, în insulă nu mai sînt decît cîteva zeci de pescari şi agricultori metişi.

Capitala arhipelagului este mai degrabă un sătuleţ. Cîteva zeci de colibe, cîteva case, două bisericuţe, un mic magazin, un depozit de kopra etc. Reşedinţa administraţiei insulelor se află într-o casă frumoasă cu coloane. O dată pe lună, vine din Tahiti un vaporaş ca să încarce kopra şi să aducă cîteva butoaie cu bere, conserve, ceva mărfuri şi poşta pentru administraţie...

L. Miasnikov

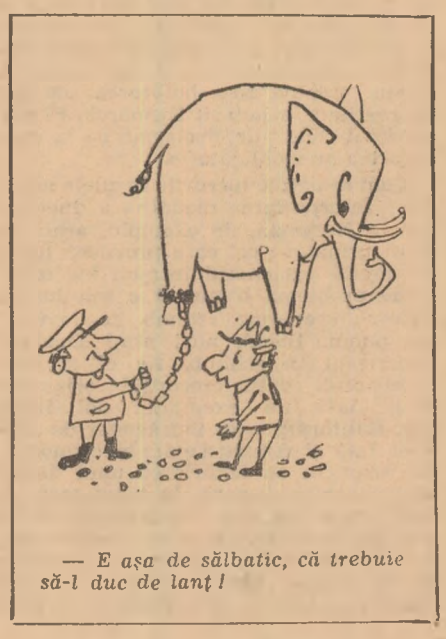

— E aşa de sălbatic, că trebuie să-l duc de lanţ !

globul

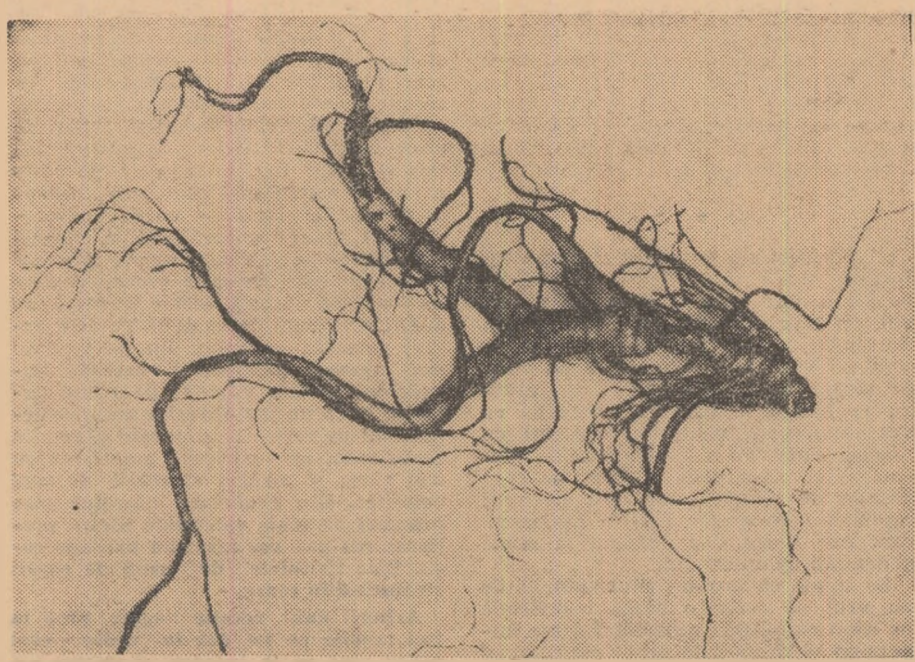

Culegătorii de jen-şen din taigaua Extremului Orient au găsit acest exemplar rar, cu o greutate de 300 de grame (de obicei, rădăcina de jen-şen nu trece de cîteva zeci de grame).

CU ŞI FĂRĂ SPADĂ

Mănuşa a fost aruncată

În diferite variante, duelurile au existat din cele mai vechi timpuri. La vikingi, de exemplu, se numeau „Lomgang" şi constau într-o încăierare pe vîrful unui deal; învinsul plătea o sumă de bani dinainte stabilită. În 1006 duelurile au fost interzise în Islanda, iar după şase ani şi în Norvegia.

Aceste întîlniri „amicale" au căpătat, însă, forma lor clasică în secolul XVI în Franţa de unde s-au răspîndit şi în alte ţări, luînd proporţii de-a dreptul catastrofale. Cu atît mai mult, cu cît regulile timpului cereau să se lupte în duel nu numai cei doi în cauză, ci şi martorii lor, aşa încît pe teren se încingeau adevărate bătălii. Invingea cel care murea ultimul.

Se cunosc, însă, şi dueluri ce se încadrează în canoanele genului. Pornind de la ideea că îndrăzneala nu se măsoară numai cu sabia sau cu pistolul, generalul american Isaac Putnam (sec. XVIII), provocat la duel, a propus adversarului ca amîndoi să se plaseze lîngă un butoi cu pulbere pe care să ardă o lumînare; cel care va da primul semne de frică, fie şi ridicîndu-se de pe scaun, va fi considerat laş. Generalul se şi afla instalat lîngă butoi cînd un curier îi aduse o scrisoare prin care adversarul îşi recunoaşte laşitatea. Cu un secol mai tîrziu, tot în Statele Unite ale Americii, un oarecare mister Bright şi-a înspăimîntat partenerul alegînd ca armă... două mere verzi. Bîntuia o epidemie de holeră şi se credea că boala era răspîndită de fructele necoapte. Adversarul lui Bright a renunţat la duel.

Acest gen de dueluri a cunoscut şi eroi celebri, printre care Bismarck. Omul de stat german provocase la duel pe un savant care ştia, şi pe bună dreptate, că Bismarck mînuia cu dexteritate orice armă. Avînd dreptul de alegere, savantul i-a propus — chipurile în cinstea tradiţionalului fel de mîncare german — o pereche de crenvurşti. Pentru ca întîlnirea lor să nu imite, însă, o banală gustare, unul din crenvurşti urma să conţină o doză de otravă suficientă pentru a ucide un regiment. Restul trebuia să-l hotărască soarta... În realitate, a hotărît Bismarck. El n-a acceptat condiţiile, declarînd că în duel moartea nu e obligatorie.

Cum se petrec lucrurile în zilele noastre? Interpretarea modernă a duelurilor în Norvegia, de exemplu, arată în felul următor: cel care provoacă lupta îşi invită partenerul într-un loc izolat unde problema litigioasă e soluţionată printr-un energic schimb de lovituri de pumn. Banal, nu-i aşa? Dueliştii americani în schimb, fie ei şi contemporani, deţin recordul originalităţii. Iată un exemplu: doi tineri din California s-au îndrăgostit de aceeaşi fată şi pentru a evita binecunoscutul triunghi au hotărît că unul dintre ei trebuie să dispară. În acest scop au ales arma cea mai ucigătoare (după statisticile locale) şi anume automobilul. În zori, secondaţi de un mecanic şi un medic, adversarii s-au instalat fiecare în cîte un automobil şi au pornit nebuneşte unul spre celălat. După care au fost transportaţi în stare gravă la spital. Duelul s-a terminat cu doi învinşi, iar fata care pînă atunci putea să aleagă între un Packard şi un „Cadillac" a trebuit să meargă acasă cu autobuzul.

În Africa, lucrurile se petrec mai simplu. La cerere, adversarii sînt transportaţi la oarecare distanţă de malul mării sau al unui fluviu, de unde trebuie să se întoarcă înotînd. Dar martorii au grijă să-i tragă în barcă înainte de a fi devoraţi de rechini sau de crocodili.

O. Brenski

PRIMUL ZBOR FĂRĂ ESCALĂ

Cum a dispărut „Pasărea albă"?

În timp ce pescuia într-un golf din nord-estul Statelor Unite, Cliff Island a constatat că ancora iahtului său se agăţase de un obiect de pe fund. După un timp, ancora a fost scoasă la suprafaţă împreună cu cîteva piese de avion.

Întîmplarea s-a petrecut în 1961. Specialiştii au declarat că era vorba de „Pasărea albă", rămăşiţele avionului care

Ultima fotografie: cei doi piloţi în cabina „Păsării albe".

a dispărut fără urmă acum aproape patru decenii, după ce ziarele anunţaseră că reuşise să traverseze Atlanticul fără escală.

Zborul fără escală peste Oceanul Atlantic are o istorie zbuciumată, deşi recentă. Primele încercări au fost făcute în 1919, pe ruta New-Foundland — Anglia, de către aviatori americani şi francezi, cei din urmă încercînd să realizeze zborul în sens invers, din Europa în America.

După cîţiva ani, la bordul „Păsării albe", biplan cu un motor de 450 cai putere, doi binecunoscuţi piloţi francezi, Charles Nungesser şi François Coli, şi-au pus în gînd să străbată distanţa Paris — New York fără aparat de radiorecepţie-emisie (pentru a nu îngreuna avionul!) şi să amerizeze în rada newyorkeză, deşi fuzelajul nu era prevăzut pentru astfel de performanţe. Mai mult, respingînd de la bun început ideea unei aterizări forţate, piloţii au anunţat că vor arunca peste bord trenul de aterizare imediat după decolare!

„Pasărea albă" şi-a luat zborul la 8 mai 1927 de pe aeroportul parizian Le Bourget. Era primul raid peste ocean pe ruta est-vest! A doua zi, ziarul „La Presse" anunţa cu litere de-o şchioapă: „Nungesser şi Coli au reuşit!"... „Emoţionantele etape ale marelui raid..." Zborul era descris cu lux de amănunte.

După cîteva zile, însă, în faţa redacţiei ziarului, poliţia reţinea cu greu o masă de oameni mînioşi. Căci ştirea publicată nu fusese confirmată de New York. „Pasărea albă" nu-şi atinsese ţinta, ci dispăruse undeva în imensitatea Atlanticului.

Lucrurile s-au lămurit abia în 1964, dar numai în ceea ce priveşte lansarea zvonului fals. Redacţia ziarului fusese informată că „Pasărea albă" a trecut deasupra Bostonului. Ce mai contau cîteva sute de kilometri de vreme ce Atlanticul fusese traversat! Redactorul-şef a cerut:

— Cincizeci de rînduri, repede!

— N-ar fi mai bine să aşteptăm confirmarea? a obiectat un reporter (pe atunci începător, astăzi cunoscutul ziarist Georges Ravin).

— Ca să fim ultimii? Ai înnebunit, dragul meu.

Ravin a scris cele cincizeci de rînduri buclucaşe, revenind, în 1964, cu un volum închinat special acestei triste istorii.

Dar dispariţia „Păsării albe", ajunsă atît de aproape de ţel, a rămas nelămurită. Rămăşiţele descoperite în 1961 sînt singurele dovezi materiale că temerarii piloţi au traversat, într-adevăr, Atlanticul.

T. Volodina

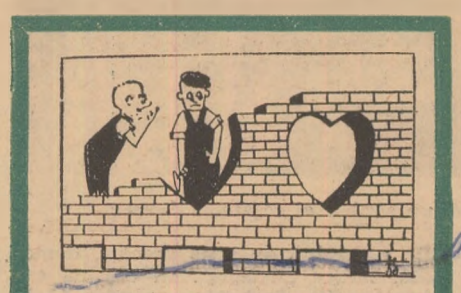

— Dacă ar fi fost primăvară te-aş fi înţeles.
Desen de V. Lukaşevici

PE 64 DE PĂTRĂŢELE

Ei

Marelui maestru Mihail Tal nu-i prea place să-şi amintească de această întîmplare din timpul campionatului de şah al U.R.S.S., ediţia 1957.

Partida Tal-Boleslavski se desfăşura în defavoarea primului. Într-o seară, după întreruperea partidei, Tal a continuat să analizeze situaţia, dar l-a prins dimineaţa fără să-i fi venit ideea salvatoare. În zori a ieşit să facă o plimbare şi, istovit după o noapte de gînduri, a trecut strada pe roşu. A urmat, bineînţeles, fluieratul strident al miliţianului şi somaţia de a plăti amendă. Dar maestrul plecase de acasă fără acte şi fără bani şi iată-l la secţia de miliţie.

Ofiţerul de serviciu nu părea dispus să fie deranjat. Aplecat peste tabla de şah, el întrebă maşinal:

— Cum vă numiţi?

— Mihail Tal.

— Vă rog să fiţi serios! se supără miliţianul. De altfel, dacă susţineţi că sînteţi Tal, puteţi să mi-o dovediţi şi fără acte. Toată noaptea mi-am bătut capul cu partida asta Tal-Boleslavski şi n-am izbutit să găsesc o soluţie pentru Tal. Spuneţi că sînteţi Mihail Tal? Poftim, arătaţi-mi cum o să ieşiţi din încurcătură?

— Ehei, dacă aş şti! oftă Tal. Şi eu mi-am bătut capul toată noaptea, dar acum ştiu că nu-i nimic de făcut.

Ofiţerul de miliţie, şahist-amator, s-a consolat cu faptul că a fost cel dintîi care a aflat de înfrîngerea lui Tal.

Ele

Autorul acestor rînduri l-a întrebat într-o zi pe marele maestru Popugaevski:

— Vi s-a întîmplat să vă amuzaţi în timpul unui turneu de şah?

— Şi încă cum! Am rîs în hohote la un campionat feminin de şah. O participantă a făcut o mutare cu regina după care a izbucnit în plîns. Adversara ei s-a adresat antrenorului:

— Ce să fac? Şi-a expus regina, dar a înţeles imediat că a sacrificat-o şi acum plînge. Să i-o iau sau nu?

— Ia-o, sigur! Sportul e sport.

Şahista s-a întors la masă şi a luat regina adversarei. Aceasta şi-a şters în grabă lacrimile şi, o dată cu următoarea mutare, a anunţat: „Mat!"

D. Beliţa

ÎN PAS CU TIMPUL

Cît e ceasul în Guatemala?

Ceasul de masă numit „Lumea" produs de o firmă elveţiană, are cadranul în formă de planiglob cu meridianele respective. Mecanismul, alimentat de o

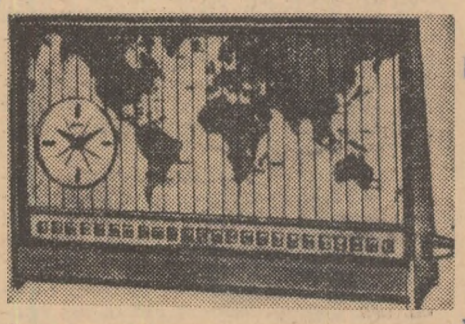

baterie, îi asigură funcţionarea neîntreruptă pe timp de un an, iar cifrele ce apar în pătrăţelele de la baza cadranului indică ora locală pe toate meridianele. Pentru aceasta e nevoie numai de o reglare iniţială, după care ceasul indică fără greş ora din orice parte a globului.

(Din „Tehnika-molodioţi")

SE MAI ÎNTÎMPLĂ

Iarnă grea

Cîţiva specialişti ai unei staţii americane de meteorologie din Arctica au declarat recent că iarna 1966—1967 va fi acolo extrem de aspră. Ei şi-au întemeiat presupunerea pe observaţii făcute asupra eschimoşilor, care şi-au construit iglu-uri, adică adăposturi de gheaţă, cu pereţi mai groşi decît în alţi ani. Dar cînd un ziarist i-a întrebat pe eschimoşi de unde ştiu că iarna va fi atît de rece, aceştia au răspuns: „Am văzut că la staţia de meteorologie se fac rezerve mari de cărbune şi ne am gîndit că ar fi bine să ne pregătim şi noi pentru o iarnă grea".

D. Gorohov

Poşta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

poate fi „uvertura" infarctului miocardic. Dacă se respectă prescripţiile medicale, afecţiunea este însă compatibilă cu o viaţă îndelungată.

ŞTEFAN PETRU — com. Comloşul Mic, raionul Sînnicolaul Mare : 1) Ardeii iuţi, şi în general orice fel de condimente (muştar, piper, boia etc.) sînt contraindicate în gastroduodenită, deoarece pot exacerba afecţiunea. 2) Cauzele ameţelilor pot fi atît de numeroase şi variate (insolaţie, graviditate, sindrom vestibular etc., etc.) încît de la distanţă nu vă putem indica remediul.

GETA S. — Brăila : Împotriva **tenului gras cu coşuri** se recomandă spălături zilnice cu apă fierbinte şi săpun-borax, apoi fricţiuni uşoare cu următoarea so- [illegible] alcool 100 ml acid salicilic 1 g.

în insuficienţele hepatice cronice, dar nu se pot procura decît pe bază de prescripţie medicală cu aprobare specială.

IUHAŞ CORNELIA — Timişoara : Tema propusă de dv. interesează numai pe posesorii de aparate electrice de masaj. Adresaţi-vă în scris firmei care a propus aparatul respectiv, pentru lămuriri suplimentare.

MARIA — Lipova : Vă sfătuim să vă adresaţi unui dermatolog spre a se elimina diagnosticul de micoză (ciupercă) bucală. Faceţi gargare cu rivanol 0,25 la mie şi atingeri alternative ale ulceraţiilor cu nitrat de argint 2 la sută, albastru de metilen 1 la sută şi salicilat de sodiu 20 la sută. Dacă stomatita este tenace şi recidivantă, dau rezultate bune : aureomicina 16—20 g (cîte 1 g. pe zi), injecţiile intravenoase de neosalvarsan (1—3 fiole), uneori perfuzia intrasternală cu sînge (30—40 cc) sau vaccinarea antivariolică (8—10 inocuări la 7—10 zile interval).

OVIDIU V. — Bucureşti : 1) E nevoie de examene repetate ale secreţiei uretrale. 2) Schema de tratament uzuală este : Testosteron (25 mg) timp de 2 luni, cîte 3 fiole pe săptămînă ; o lună pauză, după care se reia cu 1—2 fiole pe săptămînă, asociat cu vitamina E (3—4 comprimate zilnic), eventual Coripan (500 u.ş). o fiolă la 2 zile timp de 10 zile, totul fireşte cu avizul medicului specialist. 3) Pentru tratament, adresaţi-vă serviciului de boli genito-urinare al policlinicii teritoriale de care aparţineţi.

MIRON MAGDALENA — Zimnicea : Vă sfătuim să vă adresaţi unui endocrinolog pentru a se constata dacă aceste „pete" nu sînt în legătură cu o tulburare în funcţiunea glandelor suprarenale. O metodă radicală pentru aceste pete constă în crioterapie (decolorare prin zăpadă de carbon). De asemenea, puteţi folosi loţiunea cosmetică Original, pe care o veţi aplica înainte de culcare îmbibînd un tampon de vată şi ştergînd zonele cu pete. Efecte bune are şi masca de drojdie de bere amestecată cu apă oxigenată, care albeşte şi curăţă tenul gras şi pătat.

BĂRBUŞELU VICTORIA — Com. Vf. Cîmpului, Dorohoi : 1) Principalele **medicamente antiepileptice** sînt : luminal asociat eventual cu cofeină, fenitoin, mysoline (primidona), epial, trepal. Dată fiind însă diversitatea formelor acestei boli, prescripţia şi schema de tratament nu pot fi stabilite decît de către medicul specialist. 2) Pentru combaterea obezităţii, o dată cu gimnastica medicală şi tratamentul medicamentos (anapetol etc.) este necesară respectarea unui regim alimentar, cît mai sărac în hidrocarbonate. De aceea, făinoasele, pîinea, prăjiturile, zahărul, cartofii, fructele uscate trebuie consumate în cantităţi reduse.

ELENA BOGDANIU — Com. Laza, raion Vaslui: 1) Sămînţa de in, ca laxativ se utilizează sub formă de infuzie (20 g sămînţă de in la un litru de apă fiartă timp de 15 minute, într-un vas închis şi filtrat după răcire) sau mai bine sub formă de [illegible] amestecului laxativ) [illegible] de [illegible]

Cooperativa „DESERVIREA", Bucureşti
predă meditaţii în grupe organizate
cu 5 lei ora
la următoarele discipline :

L. ROMÂNĂ
L. ENGLEZĂ
L. FRANCEZĂ
L. GERMANĂ
L. SPANIOLĂ
L. ITALIANĂ

MATEMATICĂ
FIZICĂ
CHIMIE
DESEN TEHNIC

La cerere, se pot forma şi alte grupe pentru oricare disciplină solicitată.

Informaţii şi înscrieri, zilnic între orele 13,30—17,30 telefon 13.54.69. Str. Filiti Nr. 10.

ROCHII • HAINE • BLUZE

MODĂ

Preludii autumnale

Ce noutăţi ne rezervă moda de toamnă ?

Mai întîi o observaţie generală : stilul îmbrăcămintei, inclusiv cea de toamnă, este sportiv, tineresc. Sînt caracteristice combinaţiile de ţesături cu tricotaje, piele sintetică, antilopă, precum şi combinaţia de două sau trei culori, fără ca, bineînţeles, să fie exclus uniul.

O noutate a actualului sezon autumnal este stilul „cosmonaut", adică pulover, căciuliţă (mai ales gen cască) şi

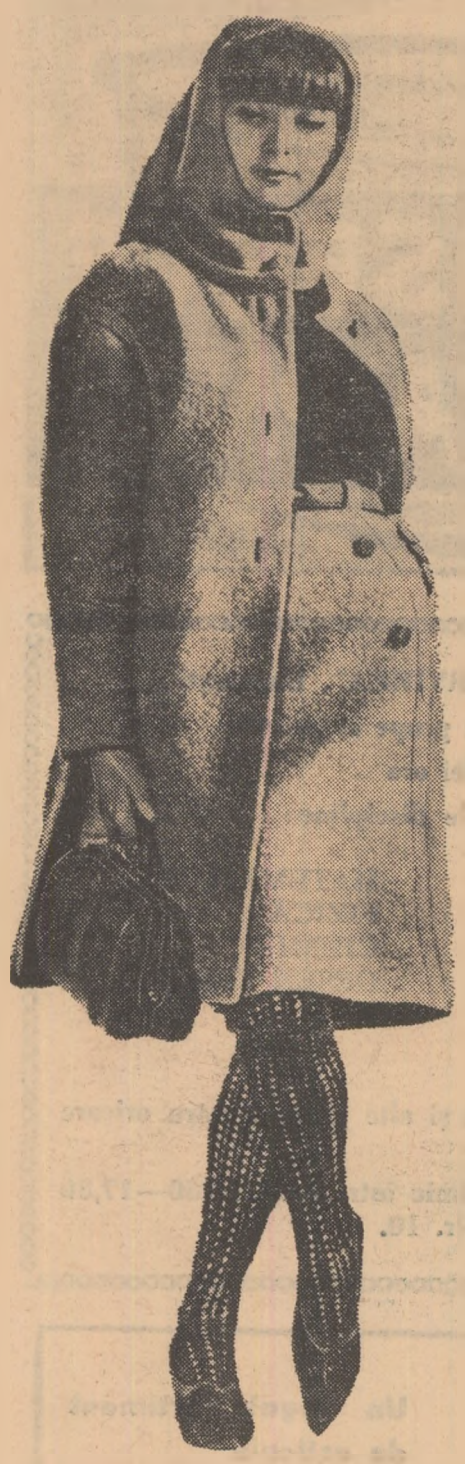

Pardesiu şi fustă din acelaşi material, capişon gen cască, pulover şi ciorapi croşetaţi din lînă de aceeaşi culoare, formează un ansamblu „cosmonaut" practic şi frumos pentru zilele reci de toamnă.

ciorapi tricotaţi din lînă sau bumbac de aceeaşi culoare şi cu acelaşi model.

Alte particularităţi ale siluetei sînt umerii puţin căzuţi, lungimea rochiei sau fustei pînă la jumătatea genunchiului, împărţirea verticală sau orizontală a corpului exprimată în liniile croielii, în desenul ţesăturii, în distribuirea garniturilor. Se poartă mult fermoarele, brandenburgurile, gulerele degajate.

În îmbrăcămintea de fiecare zi şi cea sportivă continuă să fie moderne detaliile geometrice : buzunare, clape, plătci.

Cît priveşte culorile, două mari grupe cromatice îşi păstrează poziţiile : tonurile şterse, pastelate, şi cele tari, suculente. Noutatea constă în combinaţia lor cît mai variată. De exemplu : portocaliu cu roşu rece, albastru cu verdele ierbii, galben cu verde, purpuriu cu roşu.

În concluzie, putem observa că, urmînd linia generală, moda de toamnă e preocupată în primul rînd de comoditate, de detalii precise, de o clară combinaţie coloristică şi de ansambluri artistic finisate.

A. Donskaia

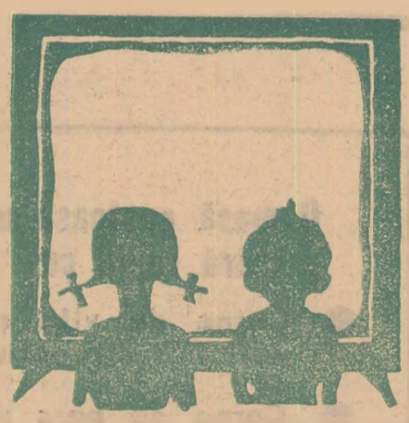

CONTROLAŢI-VĂ SINGURI

Atenţie, televizorul!

Presa mondială se ocupă mult de o problemă care suscită un interes general : televizorul şi copiii. Problema este dezbătută în fel şi chip. În rîndurile de mai jos vă propunem o posibilitate de a verifica gradul de influenţă al televizorului asupra psihicului fiilor şi fiicelor dumneavoastră. Cu condiţia, fireşte, ca să răspundeţi la întrebări cu toată sinceritatea.

1. **Consideraţi că copiii dv. pot urmări orice emisiune ?**

Da — cu sfatul dv. (puneţi 2 puncte), fără sfatul dv. (1 punct), nu (4 puncte).

2. **Cine alege programul pentru copiii dv. ?**

Întîmplarea (1 punct), tatăl (3 puncte), mama (3 puncte), copiii (2 puncte), întreaga familie (4 puncte).

3. **Discutaţi de obicei pe marginea emisiunilor ?**

Da — cu adulţii (3 puncte), cu copiii (4 puncte), nu (1 punct).

4. **Cereţi copiilor să-şi facă neapărat lecţiile înainte de a se aşeza la televizor ?**

Da (4 puncte), nu (1 punct).

5. **Le interziceţi televizorul drept pedeapsă pentru o notă proastă ?**

Da (2 puncte), nu (4 puncte).

6. **Consideraţi că televizorul :**

poate înlocui lecţiile de la şcoală (1 punct), poate ajuta copilul la dezvoltarea lui (4 puncte), poate influenţa negativ evoluţia copilului (2 puncte), nu are nici un rol, în afară de cel distractiv (2 puncte).

7. **Credeţi că televizorul (şi îndrumarea dv. în alegerea emisiunilor) trezeşte la copii interesul pentru :**

sport, cărţi, diferite probleme culturale şi sociale (4 puncte) ; nu trezeşte interesul pentru nimic (1 punct).

8. **Sînteţi atenţi ca copilul dv. să nu stea mai aproape de trei metri de ecran ?**

Da (4 puncte), nu (2 puncte).

9. **Cînd se culcă copiii dv. ?**

În cursul săptămînii : la ora obişnuită (2 puncte), după ce se termină emisiunea în general (0 puncte), după ce se termină o anumită emisiune (1 punct).

Sîmbătă : la ora obişnuită (2 puncte), mai tîrziu decît de obicei : sistematic (1 punct), în cazuri excepţionale (2 puncte).

10. **Ce credeţi în genere despre micul ecran ?**

Îl consideraţi de neînlocuit (1 punct), util (2 puncte), absolut firesc (1 punct), dăunător (0 puncte).

Consideraţi că satisface întru totul cerinţele copiilor : da (1 punct), nu (2 puncte).

Şi acum, concluziile.

Dacă aţi acumulat între 10 şi 18 puncte, atenţie : în familia dv. atitudinea faţă de televizor nu este foarte raţională.

Dacă aţi acumulat între 19 şi 30 de puncte, fiţi liniştiţi : atitudinea familiei dv. faţă de televizor este normală.

Dacă aţi acumulat între 31 şi 40 de puncte, înseamnă că vă apropiaţi de ideal, cu condiţia, evident, să fi răspuns absolut sincer.

(După „Nedelea")

PENTRU GOSPODINE ÎNCEPĂTOARE

Cum servim masa

Servitul mesei este o mică artă sau o mică ştiinţă — cum vreţi. Evident, n-o să facem din asta o problemă ori de cîte ori avem musafiri. Unii vin pe neaşteptate şi atunci obligaţiile gazdei sînt mult mai mici, alţii sînt prieteni intimi sau rude, aşa încît în prezenţa lor ne putem permite să nu fim chiar la cel mai înalt nivel.

Dar sînt situaţii cînd nu ne mai putem prevala de asemenea scuze. Dacă dăm o masă, invitînd special un număr de persoane, e obligatoriu să facem faţă impecabil îndatoririlor de gazdă.

Aşadar, cum servim masa ?

Desigur, începem prin a o acoperi cu o faţă de masă albă. Tinere gospodine, să nu vă grăbiţi, din prea mult zel, să descălcaţi cutele care s-au format de la împăturire ! Dacă nu o veţi face, nimeni nu vă va acuza de lene sau nepricepere. Dimpotrivă !

Farfuriile le veţi aranja în funcţie de felurile de mîncare. De regulă se pune o farfurie întinsă şi una pentru gustări; farfuriile adînci se aduc şi se distribuie o dată cu supa.

Furculiţa stă în stînga farfuriilor, cuţitul şi lingura în dreapta. Nu uitaţi că pîinea se serveşte cu mîna.

Un element foarte important al unei mese reuşite sînt băuturile. Dar şi ele trebuie servite într-o anumită ordine, într-un anumit context. Gustările reci se însoţesc de ţuică, vodcă, de „antreuri" tari în genere. Peştele cere vin alb sec, carnea tot vin sec, dar roşu. Pasărea şi vînatul se combină şi ele foarte bine cu vinul roşu sec sau cu şampania. La desert şampania e suverană. La cafea serviţi coniac sau lichior.

Nu neglijaţi vasele în care serviţi băutura. E bine să aveţi pahare speciale pentru apă, pahare mici pentru băuturile din prologul şi epilogul mesei. Vinul alb e bine să-l serviţi în pahare colorate, iar cel roşu în pahare albe. În sfîrşit, şampania stă frumos în cupe.

Cum aranjaţi fructele ? Merele cu codiţa în jos, perele cu codiţa în sus.

Cît priveşte şervetelele, practice şi moderne sînt cele de hîrtie.

O. Gonciarova

— Fată ? ! Şi zici că nu se mai poate schimba ?

40 460 REDACŢIA : Bucureşti, Piaţa „Scînteii". Tel. 17.60.10. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.